

TIDAHOLMS KOMMUN

STRATEGISK PLAN & BUDGET 2021-2023

Innehåll

1. Kommunalrådet har ordet	5
2. Omvärldsbevakning	6
3. Kommunens organisation	8
Den kommunala koncernen	8
Politisk organisation	8
Tjänstepersonsorganisationen	9
Kommunala bolag	9
4. Politiska mål och ambitioner för Tidaholms kommun	10
Kommunens målstyrning	10
Styr- och ledningssystem	10
Styr- och budgetprocess	10
Vision och målområden	12
Attraktiv kommun	13
Medborgaren i fokus	16
Ett miljömässigt hållbart samhälle	18
Ett levande näringsliv	20
Attraktiv arbetsplats	22
God ekonomisk hushållning	24
5. Ekonomiska förutsättningar och budget	26
Investeringar	26
Demografi	26
Anpassningar/Effektiviseringar	26

Ekonomiska förutsättningar	27
Skatter och generella bidrag	27
Befolkningsprognos	27
Resultatmål	28
Budget 2021-2023	29
6. Nämnderna	35
Nämndens ansvar	35
Budgetramar 2021	35
Kommunstyrelsen	38
Jävsnämnd	39
Barn- och utbildningsnämnd	40
Social- och omvårdnadsnämnd	42
Kultur- och fritidsnämnd	44
Samhällsbyggnadsnämnd	46
Finansförvaltningen	48
7. Investeringsbudget	50
8. Bilaga	51
Befolkningsprognos	51
Investeringsbudget	52
Riktade budgetprioriteringar	54
Ekonomistyrningsprinciper	55
Budget för balansräkningsenheter	62

Foto: Miranda Bergsten, Bård Tollig Larsson, Marie Bengtzon, Per Pixel, MostPhotos

I. KOMMUNALRÅDET HAR ORDET

Just nu är det svårt att blicka mot framtiden utan att först nämna nutiden. 2020 är ett år som vänt upp och ner på vår vardag totalt. Pandemin har satt djupa spår redan nu och vi kommer att leva med konsekvenserna av den under lång tid framöver. För kommunen har pandemin inneburit nya arbetssätt, snabba omställningar och helt nya uppdrag. Det är utmanande men har också gett oss möjlighet att visa att vi har kapacitet och kunskap att ta oss an utmaningen och göra det bästa för våra medborgare i en svår situation. Jag är så stolt och så imponerad över alla kommunens medarbetare – tillsammans har vi kunnat möta den förändrade situationen med handlingskraft, initiativförmåga och engagemang.

Pandemin är dock tyvärr inte det enda orosmolnet som hänger över kommunen just nu. Ingen har nog undgått att märka att den kommunala ekonomin är ansträngd. Detta medför att vi behöver göra anpassningar inom alla nämnder och det kommer att få konsekvenser som märks i vårt samhälle. Politiker behöver fatta svåra beslut – inte för att vi vill utan för att vi måste det. Vart än ekonomiska anpassningar görs är det någon som kommer att uppleva det som en försämring. Under arbetet med den här budgeten har det politiska uppdraget varit lika tydligt som svårt: Att prioritera mellan viktiga verksamheter. Det är ingen lätt uppgift. Beslut som bygger på vad som är bäst ur ett helhetsperspektiv kan innebära konsekvenser som upplevs som förkrossande, även för dem vars ansvar det är att fatta besluten.

Budgetprocessen har sett annorlunda ut i år jämfört med tidigare. Eftersom det ekonomiska läget är så ansträngt och det finns olika åsikter inom olika partier om vilka prioriteringar som är viktigast, har gruppen som arbetat fram budgeten utökats. Planen vi nu presenterar är resultatet av ett arbete mellan företrädare för många partier. Den bygger på att alla nämnder fattar beslut som är bra för den egna verksamheten men också ansvarsfulla i ett kommungemensamt perspektiv.

Bakom molnen skiner dock alltid solen och vi får inte glömma allt positivt som pågår i kommunen. Rosenbergsskolan har öppnat, den nya idrottshallen håller på att färdigställas och villatomternas nybyggda hus fylls av familjer. Våra nya förutsättningar i vardagen har fått många individer och organisationer att ställa om och tänka nytt. Jag hoppas att vi kan se samma uppfinningsrikedom och görglädje även framåt!

Förändringar har en förmåga att plocka fram antingen det bästa eller det sämsta inom oss. Min förhoppning är att vi kan ta oss an de kommande åren med en gemensam beslutsamhet att se det bästa i varje situation.

Tillsammans gör vi Tidaholm till en attraktiv kommun att leva och bo i.

2. OMVÄRLDSBEVAKNING

Den pågående covid-19-pandemin påverkar samhället i mycket stor utsträckning. För kommunen har den inneburit mycket omställningsarbete och en hög arbetsbelastning. Pandemin medför stora osäkerheter avseende kommunens prognoser gällande de ekonomiska förutsättningarna, detta på grund av den stora osäkerhet som råder på arbetsmarknaden. Inför 2021 har kommunen erhållit extra generella statsbidrag för att kunna upprätt hålla kommunens verksamheter. Detta räcker dock inte utan kommunen måste även anpassa sina verksamheter för att nå en ekonomi i balans. En annan utmaning blir när kommunen erhåller medel för ett år vilket innebär väldigt kortsiktiga planeringsförutsättningar för kommunerna.

Utöver den pågående pandemin står världen inför många andra utmaningar, men också många möjligheter. Eftersom vi påverkas av det som händer i vår omvärld är världens utmaning också vår. FN har antagit 17 globala utvecklingsmål, Agenda 2030, som bland annat handlar om att avskaffa fattigdom, uppnå jämställdhet, bekämpa klimatförändringarna, säkerställa god hälsa, likvärdig utbildning samt hållbar ekonomisk tillväxt. Sveriges kommuner, landsting och regioner har en viktig roll i arbetet för att nå målen. Tidaholms kommun har valt att gå med i projektet Glokala Sverige för att få stöd och möjlighet för samverkan med andra i vårt arbete för utveckling för ökad hållbarhet.

En trend som påverkar oss alla just nu är urbaniseringen med ökad tillväxt i storstäder på grund av inflyttning, invandring samt ökat barnafödande vilket påverkar landsbygdsorter på olika sätt. Utvecklingen innebär ett ökat tryck framför allt på de kommuner som växer kraftigt samt de som i hög utsträckning tappat befolkning. En stark identitet är därför viktig för kommuner som vill locka till sig invånare, företag och turister. Tydlighet i vad kommunen erbjuder för tjänster gällande boende, företagande, skola, omsorg, fritid och kultur etcetera är viktigt för att människor och företag ska vilja bo, vistas och verka i kommunen.

Globalisering och möjlighet till ny teknik innebär att förändringar i värderingar sprids snabbare och når fler människor än tidigare. Det gör också att individer ur samma generation troligt kommer att ha mer skilda värderingar än tidigare.

Den demografiska trenden är att det föds fler barn och befolkningen i åldrarna 0-18 år ökar kraftigt. Detta samtidigt som befolkningen blir äldre och lever längre. Dessa faktorer kommer att skapa stora utmaningar både inom barnomsorg och utbildning samt vård och omsorg. Det är inte bara demografin som utgör ökade krav på ekonomin, utan press på ökad kvalitet i den kommunala servicen. Under de senaste åren har skatteunderlagen ökat betydligt mer än normalt, vilket beror på att fler personer arbetar. Dock kommer inte skatteunderlaget öka i samma takt de kommande åren, vilket innebär en större press på att arbeta mer effektivt och hitta effektivare arbetsätt.

Mycket tyder på att "rättighetstrenden" förstärks. Människor förväntar sig en ökad hög tillgänglighet, det vill säga att tjänster skall vara åtkomliga var, när och hur som helst. För att kostnader inte ska överstiga intäkter framöver kommer en rad olika åtgärder behöva vidtas. Kommunen behöver effektivisera verksamheten genom nya idéer och innovationer, med allt ifrån ny teknik till att arbeta smartare. Teknik är en stark övergripande förändringskraft och det krävs därför av de kommunala verksamheterna att de effektiviseras med hjälp av teknik.

Inom både offentlig och privat sektor ses en hårdare konkurrens om kompetens som framförallt kommer sig av stora pensionsavgångar. Jämfört med tidigare generationer drivs den yngre generationen idag framförallt av en önskan om självförverkligande. Matchningsproblem kan uppstå om den befintliga arbetskraften inte utbildar sig till, inte vill ha eller inte vill flytta till de arbeten som firtotalisterna lämnar efter sig.

Källa: SKL Rapport Vägval för framtiden 3 – Utmaningar för det kommunala uppdraget mot år 2030, Ekonomirapport från SKL, Nordea Markets

FN:s globala utvecklingsmål kopplas på kommande sidor till de strategiska mål som direkt eller indirekt berörs.

3. KOMMUNENS ORGANISATION

Den kommunala koncernen

Den samlade kommunala verksamheten bedrivs i kommunens nämnds- och förvaltningsorganisation och i ett helägt bolag, Tidaholms Energi AB (TEAB).

Politisk organisation

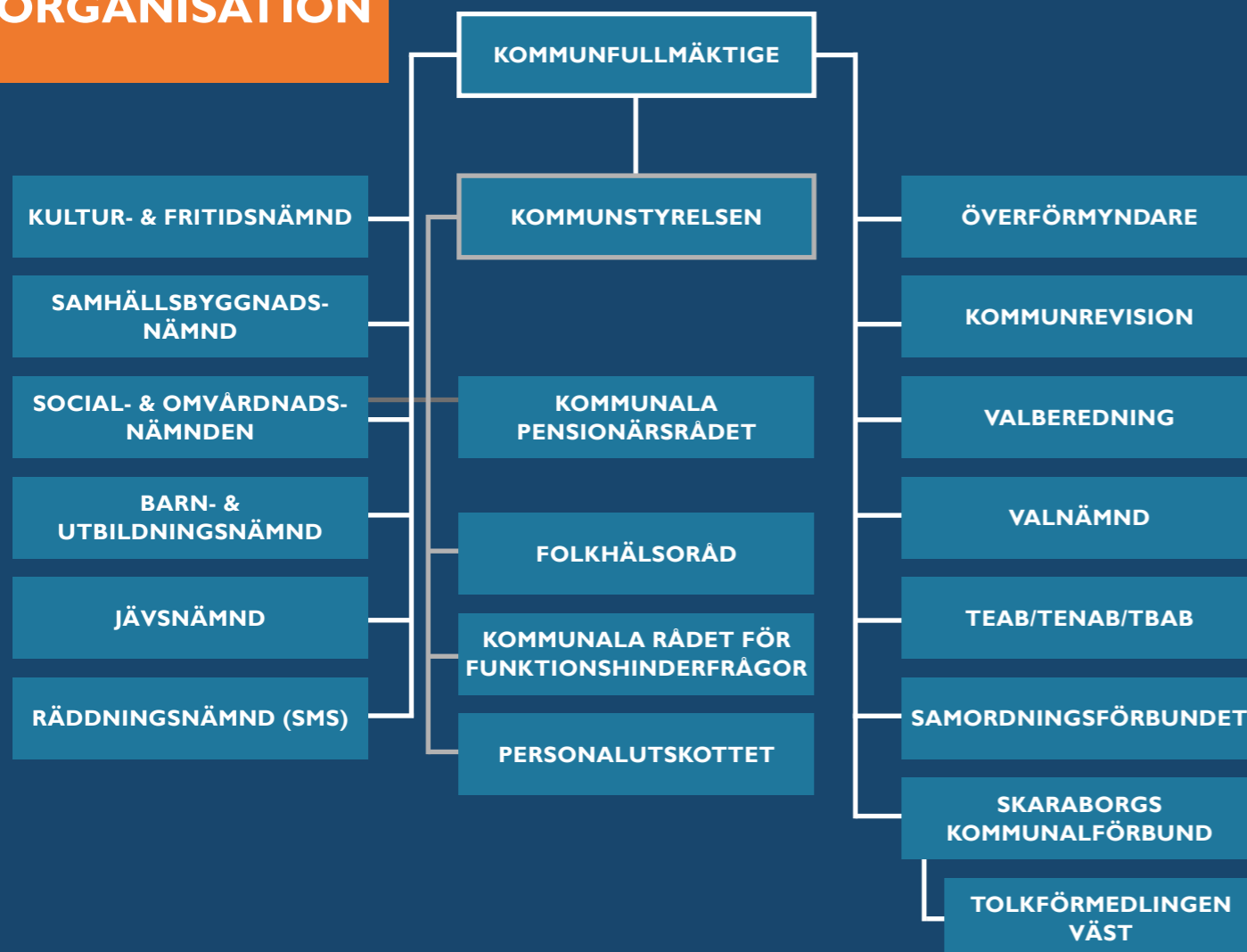
Tidaholms kommuns politiska organisation består av kommunfullmäktige, kommunstyrelse och nämnder.

Kommunfullmäktige och kommunstyrelsen har råd och utskott knutna till sig.

Nämnderna är uppdelade utifrån verksamhetsområden och samtliga nämnder har en förvaltning, undantaget social- och omvårdnadsnämnden som har två. Nämnden för Samhällsskydd Mellersta Skaraborg är gemensam med Falköpings, Skara, Götene och Tidaholms kommun.

POLITISK ORGANISATION

Tjänstepersonsorganisationen

Tidaholms kommun har sju förvaltningar som bistår nämnder och styrelse med utredning, planering och utförande av tjänster. Verksamheten bedrivs av kommunens anställda personal eller som inköp från andra utförare. Tidaholms kommun har gemensam tjänst för Samhällsskydd Mellersta Skaraborg med Falköping, Skara, Götene och Tidaholm. Förvaltningen är placerad i Falköping.

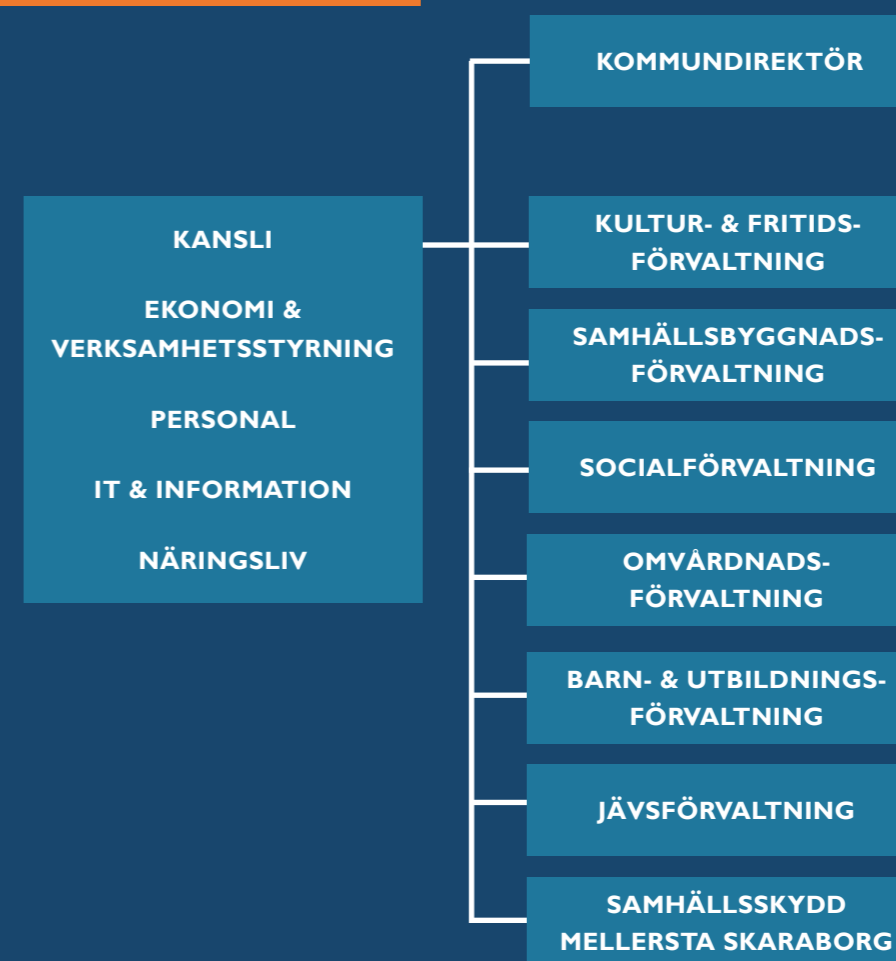
Alla förvaltningschefer ingår i Tidaholms kommuns ledningsgrupp. Ledningsgruppen leds av kommunchefen som är kommunens högsta tjänsteperson.

Kommunala bolag

Tidaholms kommun har ett helägt bolag vilket är Tidaholms Energi AB. Tidaholms Energi AB har tre dotterbolag; Tidaholms Bostads AB (100%), Tidaholms Elnät AB (100 %) och Bredband Östra Skaraborg AB (25 %).

Bolagen leds av politiskt sammansatta styrelser med representanter utsedda av kommunfullmäktige. Bolagens styrelser ansvarar för att kommunfullmäktiges beslut genomförs.

TJÄNSTEPERSONS- ORGANISATION

4. POLITISKA MÅL OCH AMBITIONER FÖR TIDAHOLMS KOMMUN

Kommunens målstyrning

Den strategiska planen är ett av kommunfullmäktiges viktigaste verktyg för att styra och leda den kommunala verksamheten. Planen ska ge besked om vad kommun prioriterar, vilka mål som ska uppnås, vilka resurser som behövs och hur de ska finansieras. Kommunfullmäktiges vision av hur kommunen ska utvecklas är utgångspunkten och ligger till grund för Strategisk plan och budget samt verksamhetsplaner.

Styr- och ledningssystem

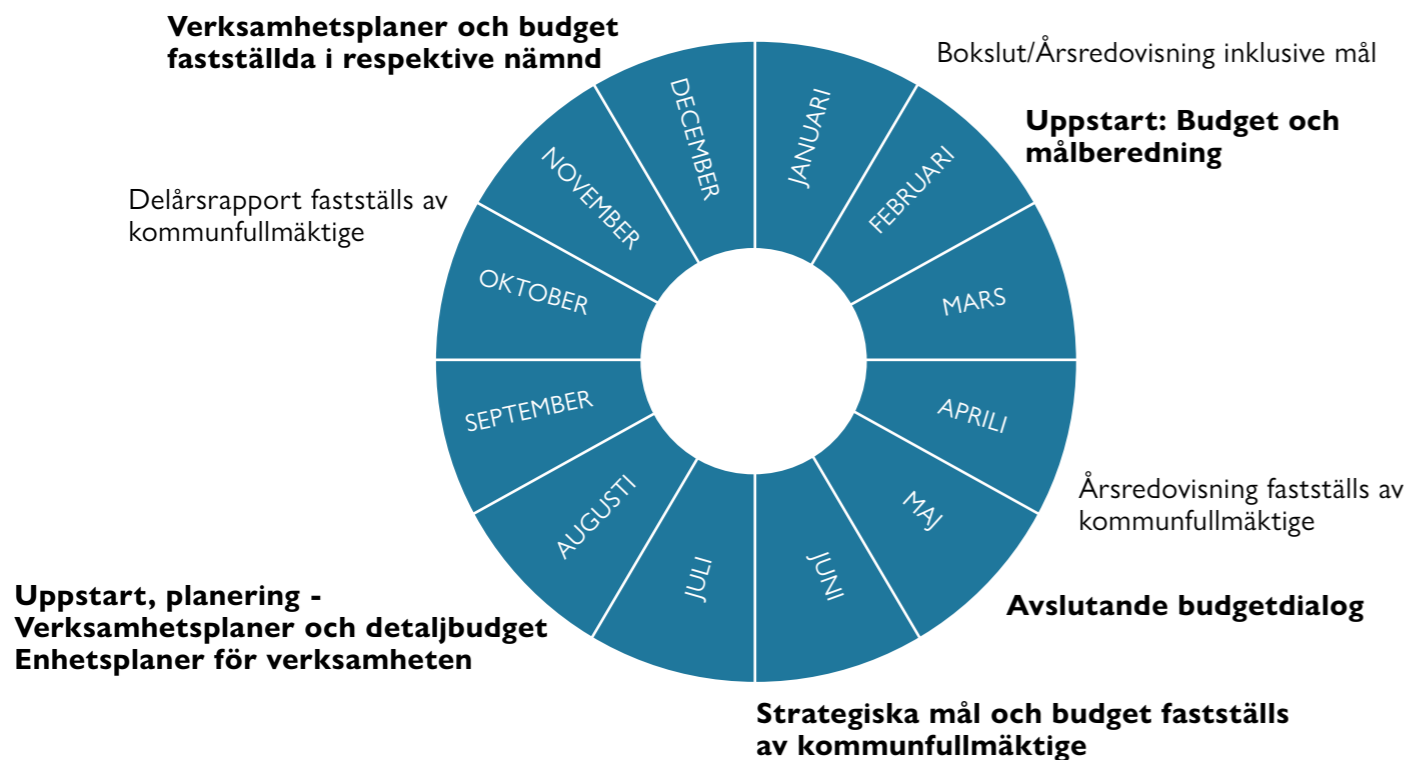
Kommunen arbetar utifrån ett styr- och ledningssystem som stödjer sig på vad kommunen gör för prioriteringar, hur organisationen planerar sin verksamhet samt på vilket sätt aktiviteterna genomförs.

Kommunfullmäktige tar fram kommunövergripande strategiska mål som bryts ner av nämnderna i verksamhetsmål och egna målsättningar för verksamheter och enheter i kommunen. Det skapar en röd tråd i verksamhetsstyrningen.

Styr- och budgetprocess

Nedan beskrivs styr- och budgetprocessen - kommunens instrument för ledning och styrning av den kommunala verksamheten.

Omvärlds- och behovsanalys för strategiska mål samt budget

	VISION	VISIONEN			
POLITIK	MÅLOMRÅDE	ATTRAKTIV KOMMUN	MEDBORGAREN I FOKUS	ETT MILJÖMÄSSIGT HÅLLBART SAMHÄLLE	ETT LEVANDE NÄRINGS LIV
	STRATEGISK PLAN	STRATEGISKA MÅL OCH STRATEGIER (MED INDIKATIONER)			
FÖRVALTNING	VERKSAMHETSPLAN	VERKSAMHETSMÅL OCH STRATEGIER (MED INDIKATORER) PER NÄMND/FÖRVALTNING			
	ENHETSPLAN	EVENTUELLA ENHETSMÅL OCH STRATEGIER (MED INDIKATORER)			
	AKTIVITETER	AKTIVITETER			

- **Vision** utgör grunden för verksamhetsstyrningen och uttrycker hur Tidaholm ska utvecklas som kommun. Kommunfullmäktige fattar beslut om visionen som ligger till grund för styrningen och ger inriktning för arbetet. Visionen är långsiktig.
- **Målområden** utgår från vision och är de områden som bedöms som viktiga att arbeta vidare emot. Målområde är av övergripande karaktär. Målområde är allmänt formulerade. Målområden är långsiktiga.
- **Strategiska mål** åskådliggör vägen till visionen och Tidaholms långsiktiga utveckling samt visar på vad ska uppnås. De strategiska målen är långsiktiga.
- **Verksamhetsmål** är nämndens mål. De strategiska målen bryts ner till verksamhetsmål. Verksamhetsmålen är tidsatta, mätbara och uppnåeliga inom rimlig tid.
- **Enhetsmål** bryts ner från verksamhetsmålen. Enhetsplanerna fastställs av tjänstepersoner. Enhetsmålen är tidsatta, mätbara och uppnåeliga inom rimlig tid.
- **Aktiviteter** beskriver vad som krävs, vilka insatser som behöver göras, för att de önskvärda målen (strategiska-, verksamhets- och enhetsmål) ska uppnås. De uttrycks ofta i form av ett visst antal åtgärder eller insatser som ska utföras under en given tidsperiod. Aktiviteter finns i enhetsplanerna och genomförs under en nära framtid.
- **Strategi** kompletterar målet och är ett vägval – en riktningbestämning som ska leda mot visionen. Strategier kan kopplas till mål på olika nivåer.
- **Indikator** är en beskrivning av vilken metod som ska användas för att mäta och därefter analysera utfallet. Mått som "indikerar" om målet kan anses vara uppfyllt. Indikatorer kan vara kopplade till mål på olika nivåer.

Förklaring av indikatorns målvärde innevarande år: Beslut om målvärdet för nästkommande år fattas innan resultatet för innevarande år är fastställt. Det innebär att resultatet för ett år ibland överstiger målvärdet för nästa. Detta justeras då inför nästkommande år.

Vision och målområden

Visionen handlar om hur kommunen ska möta invånarnas behov av att leva och bo i en god livsmiljö som ger trygghet, omtanke och utveckling.

Tidaholms kommun ska vara trygg och säker att bo, vistas och verka i och ge samma möjligheter för alla invånare. Därför är samverkan med andra aktörer i samhället viktigt. Omtanken är vår ledstjärna i vardagen för våra medborgare, vår miljö, vårt klimat, nästa generation och vår framtid. Gemensamt ansvar och samarbete mellan kommuninvånare, beslutsfattare, förvaltning, organisationer/föreningar och lokala företagare ger förutsättningar för en stark handlingskraft och utveckling för individer och företag.

VISION & MÅLOMRÅDEN

I TIDAHOLMS KOMMUN SKA VI KUNNA LEVA OCH BO I EN GOD LIVSMILJÖ SOM SKAPAR TRYGGHET, OMTANKE OCH UTVECKLING FÖR BÅDE INDIVID OCH FÖRETAG

ATTRAKTIV KOMMUN

TIDAHOLMS KOMMUN SKALL AKTIVT MEDVERKA TILL ATT SKAPA FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR DET GODA LIVET.

MEDBORGAREN I FOKUS

TIDAHOLMS KOMMUNS MEDBORGARE SKALL UPPLEVA DELAKTIGHET, MENINGSFULLHET OCH TRYGGHET.

ETT MILJÖMÄSSIGT HÅLLBART SAMHÄLLE

TIDAHOLMS KOMMUN UTVECKLAS TILL ETT MER MILJÖMÄSSIGT HÅLLBART SAMHÄLLE.

ETT LEVANDE NÄRINGS LIV

TIDAHOLMS KOMMUN SKALL VARA EN AKTIV OCH FRÄMJANDE KRAFT FÖR NÄRINGS LIVET.

Attraktiv kommun

Tidaholms kommun skall aktivt medverka till att skapa förutsättningar för det goda livet.

Arbetet för att skapa en attraktiv kommun omfattar en rad områden: utveckling av besöksnäringen, hållbarhet, trygghet, intressanta mötesplatser, tillgång på bra och varierat boende, en bra skola och omsorg, ett rikt kultur och fritidsliv och goda förutsättningar för näringslivet.

Målet att skapa en god livsmiljö för Tidaholms invånare och besökare innebär att skapa ett långsiktigt och hållbart samhälle. Det vill säga här erbjuds goda livsvillkor och levnadsförhållanden vilket skapar förutsättningar för ett tryggt, socialt hållbart samhälle med god livskvalitet för alla. Ett attraktivt Tidaholm där alla lever ett gott liv och känner tillit samt förtroende till varandra. En av Tidaholms kommuns viktigaste utmaningar är den demografiska utvecklingen. Det är viktigt att medborgarna trivs och vill bo kvar i Tidaholm. Det är även viktigt att skapa en attraktiv kommun som människor vill flytta till. För att skapa ett hållbart samhälle krävs att varje barn, ungdom och vuxen kan lära och utvecklas utifrån sina egna förutsättningar. Det behövs utbildning som inspirerar till ett livslångt lärande, skapar förutsättningar att etablera sig på arbetsmarknaden och som minskar utanförskap. Tryggheten är centralt för människors välbefinnande och livskvalitet.

Kommunen ska bidra till att skapa ett levande centrum med mötesplatser för kommunens invånare och besökare. Kommunen vill värna om Tidaholms kulturarv och historia samt verka för en ökad turistnäring. Kommunen ska arbeta för en god folkhälsa vilket innebär att så många som möjligt ska må bra, både fysiskt och psykiskt. Kommunen ska också arbeta för jämlik hälsa mellan grupper i samhället. Kommunen ser mångfald som en styrka och ska tillvarata den resurs som människor med olika etniska och kulturella bakgrunder utgör. Genom strategisk planering samt förebyggande arbete i samverkan med andra aktörer och medborgare ska kommunen bidra till ökad trygghet.

Strategiskt mål: Tidaholms kommun skall aktivt medverka till att skapa förutsättningar för det goda livet.

Strategi:

- Vidareutveckla kommunens identitet och stadskärna samt stärka den lokala stoltheten, attraktionskraften och Tidaholms platsvarumärke.
- Forma variationsrika och tillgängliga mötesplatser där alla människor kan må bra, känna trygghet, uppleva, leka, lära och växa.
- Arbeta för en god och jämlik folkhälsa vilket innebär att så många som möjligt ska må bra, både fysiskt och psykiskt.
- Skapa förutsättningar för infrastruktur; fibernätsutbyggnad på landsbygden, större andel persontransporter till fots, med cykel och kollektivtrafik.
- Bevara kulturmiljön och landskapsbilden på lång sikt samt tillgängliggöra stråken längs med Tidan.
- Verka för ett aktivt och starkt idrotts-, kultur- och friluftsliv samt skapa unika och gemensamma erbjudanden för medborgare och besökare.
- Öka tillgång till ett varierat boende som passar alla bland annat genom att initiera nya planområden så att byggnation underlättas.
- Skapa förutsättningar och lyfta betydelsen för det livslånga lärandet och utbilda elever för framtida behov.
- Arbeta med entreprenöriellt lärande, fördjupa samverka mellan förvaltningarna och med andra kommuner, högskolor samt andra organisationer i Sverige och internationellt.

Processägare: Samhällsbyggnadsnämnd (SBN)

Ansvarig nämnd:

- Barn- och utbildningsnämnd (BUN)
- Kommunstyrelse (KS)
- Kultur- och fritidsnämnd (KFN)
- Social- och omvårdnadsnämnd (SON)
- Samhällsbyggnadsnämnd (SBN)

Indikator:

- SCB Medborgarundersökning
 - Samhällsservice: Tillgången till kommunal service utanför kommunens centralort, t.ex. skola, äldreomsorg, bibliotek.
 - Bibliotek, kulturliv och mötesplatser
 - Idrott, motion och friluftsliv
 - Trygghet i samhället
 - Allmänna frågor om kommunen: Vad tycker du om din kommun som en plats att bo och leva på?
- Färdigställda bostäder i flerfamiljs- och småhus under året, antal/1000 inv (N07917)
- Planberedskap för nya bostäder som kan byggas med stöd av alla gällande detaljplaner (antal/1000 invånare) (N07923)
- Upplevelse av Tidaholms kommun och offentliga rummet som en positiv plats (%), (egen enkät vart annat år, knyter an till strategi och SCB medborgarenkätfrågorna)
- Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%) (U01405)
- Invånare 0-19 år i ekonomiskt utsatta hushåll, andel (%) (N02904)
- Förvärvsarbetande invånare 20-64 år, andel (%) (N00909 -N00913)
- Invånare 16-24 år som varken arbetar eller studerar, andel (%) (N02797)
- Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%) (N15428)
- Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel (%) (N17461)
- Tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s, andel (%)
- Antal evenemang inom kommunen (antal)
- Tidaholm som stad att leva och bo, Fokus (ranking)

Medborgaren i fokus

Kommunens verksamheter och service för medborgare präglas av delaktighet, hög kvalitet och effektivitet.

Tidaholms kommun och dess verksamheter är till för invånare, besökare och näringsliv i kommunen och ska leverera service och tjänster av hög kvalitet. Utveckling av den lokala demokratin är en huvuduppgift för kommunen och medborgare i kommunen ska erbjudas olika former av deltagande. Möjligheten till delaktighet och inflytande i samhället är viktiga faktorer för människors hälsa. Tidaholm ska vara ett samhälle där alla kan delta.

Alla medborgare ska uppleva att de har möjlighet att påverka kommunens utveckling. Kommunens verksamheter ska utgå ifrån medborgarnas behov och idéer. Medborgarna ska involveras i beslutsfattandet på ett tidigt stadium. Kommunen ska aktivt arbeta med att skapa delaktighet hos medborgare bland annat genom medborgardialoger och råd.

Strategiskt mål: Kommunens verksamheter och service för medborgare präglas av delaktighet, hög kvalitet och effektivitet.

Strategi:

- Aktivt skapa förutsättningar för delaktighet, möjlighet till påverkan och inflytande för medborgarna utifrån olika intressentgrupper.
- Bidra till spridning av det demokratiska perspektivet och förmedla hur olika samhällsfrågor hänger samman.
- Utveckla medborgardialog i komplexa samhällsfrågor.
- Tillhandahålla väl fungerande verksamheter och verka för en effektiv och rättssäker ärendehantering som upplevs som trygg och professionell.
- Skapa förutsättningar för att effektivisera och utveckla verksamheterna genom samverkan, innovation och ständiga förbättringar samt stöd av digitalisering utifrån medborgarnas behov.
- Verka för att samtliga medborgare och besökare upplever att de blir väl bemötta av kommunens medarbetare.

Processägare: Kommunstyrelse (KS)

Ansvarig nämnd:

- Barn- och utbildningsnämnd (BUN)
- Kommunstyrelse (KS)
- Kultur- och fritidsnämnd (KFN)
- Social- och omvårdnadsnämnd (SON)
- Samhällsbyggnadsnämnd (SBN)

Indikator:

- SCB Medborgarundersökning
 - Bemötande, information och inflytande i kommunen
 - Förtroende
 - Allmänna frågor om kommunen - Tycker du att invånarna i din kommun har möjlighet till insyn och inflytande över kommunens beslut och verksamheter?
- Andel beviljade e-petitioner (%)
- Synpunktshantering – andelen åtgärdade aktiviteter (%)
- Användning av e-tjänster i Tidaholms kommun (antal ärenden)

Ett miljömässigt hållbart samhälle

Tidaholms kommun utvecklas till ett mer miljömässigt hållbart samhälle

För Tidaholms kommun är det viktigt att vara en livskraftig, energineutral och attraktiv kommun som existerar i harmoni med människan och i balans med naturen.

Kommunen har det samlade ansvaret för att åstadkomma en god livsmiljö och har viktiga uppgifter i arbetet för att uppnå miljömålen och en hållbar utveckling. Med sitt ansvar för lokal utveckling och en god livsmiljö har kommunen stora möjligheter att påverka utvecklingen, inte minst genom fysisk planering av mark, vatten och bebyggd miljö. Kommunen är genom sina olika roller, såväl i expert- och myndighetsrollen som i den politiska rollen, plattformen och motorn i detta arbete.

Kommunen ska arbeta med Agenda 2030, Sveriges klimatmål, Västra Götalandsregionens Klimat 2030-mål genom sin myndighetsutövning, genom att möjliggöra för andra att agera hållbart, genom sin roll som verksamhetsutövare och som kunskapsspridare och föredöme. Miljö- och klimatarbete ska inkluderas i all verksamhet för att bidra till minskad miljöbelastning och till förbättrad hantering av klimatförändringar.

Strategiskt mål: Tidaholms kommun utvecklas till ett mer miljömässigt hållbart samhälle.

Strategi:

- Underlätta för tidaholmarna och förenkla för näringslivet att leva klimatsmart.
- Använda energi effektivt och klokt, samt främja användande av förnybar och återvunnen energi.
- Arbeta i riktning mot Sveriges klimatmål för att inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser 2045 samt Västra Götalands regionens klimatmål för att vara en fossiloberoende region 2030.
- Minska användningen av kemikalier som kan leda till ohälsa eller skada.
- Öka andelen svensk och närodlat mat som serveras inom kommunens verksamheter.
- Beakta effekter på ett miljömässigt hållbart samhälle vid beslutsfattande och upphandling.
- Planera och sköta kommunens natur- och tätortsnära miljöer så att biologisk mångfald främjas i både stad och på landsbygd.
- Sträva efter grön finansiering och hållbara placeringsalternativ
- Se till att det finns god tillgång och bra kvalitet på vatten oavsett om dess ursprung är ett grundvatten eller ytvatten.

Processägare: Samhällsbyggnadsnämnd (SBN)

Ansvarig nämnd:

- Barn- och utbildningsnämnd (BUN)
- Kommunstyrelse (KS)
- Kultur- och fritidsnämnd (KFN)
- Social- och omvårdnadsnämnd (SON)
- Samhällsbyggnadsnämnd (SBN)
- Jävsnämnd (JN)

Indikator:

- SCB Medborgarundersökning
- Klimat- och miljöarbete
- Tidaholms kommuns placering i Aktuell hållbarhet/Miljö aktuelltts kommunrankning skall förbättras
- Vattentäkt med vattenskyddsområde (N85069)
- Insamlat mat- och restavfall (U07482)
- Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, andel (%) (U07514)
- Interna förbättringar för miljö och klimatområdet (egen mätning)
- Miljöbilar i kommunorganisationen, andel (%) (U00437)

Ett levande näringsliv

Tidaholms kommun skall vara en aktiv och främjande kraft för näringslivet och civilsamhället.

Tillväxt och en arbetsmarknad i balans är viktiga faktorer för Tidaholms kommun. Med ett gott företagsklimat blir det lättare att starta, driva och utveckla framgångsrika företag. Företagsamheten hos invånarna är en viktig tillväxtfråga då människor som är engagerade och aktiva bidrar till att utveckla såväl företag som samhället i stort. Kommunen blir en mer dynamisk och attraktiv plats att bo på om det finns gott om arbetstillfällen, ett varierat och levande näringsliv och ett starkt civilsamhälle både på landsbygden och i staden.

Näringslivsarbetet ska präglas av ett gott samarbete mellan kommun, näringsliv och civilsamhälle. Kommunen skall leverera god service med hög kvalitet och ha ett gott bemötande. Näringslivet behöver arbetskraft med rätt kompetens. Skolan har ett särskilt ansvar för att samverka med näringslivet och utbilda elever för framtidens behov. Tidaholms kommun ska arbeta för ett gott företagsklimat genom öppen dialog och snabb ärendehantering vid myndighetsutövning. Kommunen ska också bereda attraktiv industrimark, verka för nyetableringar samt skapa mötesplatser. Viktiga uppdrag är att identifiera den lokala attraktionskraften för boende, besökare och företag samt att aktivt arbeta med marknadsföring och stödja fiberutbyggnad.

Strategiskt mål: Tidaholms kommun skall vara en aktiv och främjande kraft för näringslivet och civilsamhället.

Strategi:

- Arbeta för ett gott företagsklimat genom dialog, snabb, rättssäker och effektiv ärendehantering.
- Ta fram och erbjuda attraktiv industrimark och lokaler.
- Stödja och utveckla kulturella och kreativa näringar.
- Implementera och arbeta för den lokala attraktionskraften och stärka varumärket.
- Fortsätta att stimulera besöksnäringen genom digitala forum.
- Genom internationella samarbeten ska nya kunskaper och kontakter bidra till positiv utveckling så som tillväxt för kommunen samt stärka sysselsättning för medborgarna.
- Underlätta för företagare och organisationer att nyetablera eller utveckla sina verksamheter.

Processägare: Kommunstyrelse (KS)

Ansvarig nämnd:

- Barn- och utbildningsnämnd (BUN)
- Kommunstyrelse (KS)
- Kultur- och fritidsnämnd (KFN)
- Social- och omvårdnadsnämnd (SON)
- Samhällsbyggnadsnämnd (SBN)

Indikator:

- Tillgänglig andel planlagd industrimark
- Företagsklimat, sammanfattande omdöme (Insikt), (U07451)
- Företagsklimat (enl. Svenskt Näringsliv), (U40402)
- Antal gästnätter
- Antal nya företag per 1000 inv, Nyföretagarbarometern

Attraktiv arbetsplats

Tidaholms kommun skall vara en attraktiv arbetsplats

Tidaholms kommun är en attraktiv arbetsplats, där alla medarbetare ska känna tillit, delaktighet och uppskattning och där allas kompetenser tas tillvara. Medarbetare trivs, utvecklas och är stolta över att ge god service till medborgare och andra aktörer.

Tidaholms kommun ser vikten av ledarskapets betydelse för arbetet med att främja en god kultur och arbetsplats. Det handlar bland annat om att arbeta för att bygga förtroende mellan ledning och medarbetare, prioritera frågor om en god kultur utifrån det egna uppdraget. Kommunen som arbetsplats ska uppmuntra innovation och nytänkande och det ska finnas goda förutsättningar för idéer att bli verklighet.

Strategiskt mål: Tidaholms kommun skall vara en attraktiv arbetsplats

Strategi:

- Ha ett långsiktigt arbete med frågor om värdegrund, friskvård, arbetsmiljö, kompetensutveckling och ledarskap samt främja jämlikhet baserat på exempelvis kön.
- Skapa förutsättningar för medarbetaren genom att verkställa heltid som norm.
- Lyfta betydelsen av det tillitsbaserade ledarskapet inom organisationen
- Öka inflytande och delaktighet för medarbetaren samt utöka handlingsutrymmet i mötet mellan medarbetare och medborgare.

Processägare: Kommunstyrelse (KS)

Ansvarig nämnd:

- Barn- och utbildningsnämnd (BUN)
- Kommunstyrelse (KS)
- Kultur- och fritidsnämnd (KFN)
- Social- och omvårdnadsnämnd (SON)
- Samhällsbyggnadsnämnd (SBN)

Indikator:

- Sjukfrånvaron, (%) (N00090)
- Heltidsanställda månadsavlönade, kommun, andel (%) (N00206)
- Hållbart medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen – Faktor Motivation (U00201)
- Hållbart medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen - Faktor Ledarskap (U00202)
- Hållbart medarbetarengagemang (HME) totalt kommunen - Faktor Styrning(U00203)
- Kvinnors mediannettoinkomst som andel av mäns mediannettoinkomst kommunalt anställda, andel (%)

God ekonomisk hushållning

Tidaholms kommun skall ha en god ekonomisk hushållning.

God ekonomisk hushållning innebär en balans mellan välfärd för dagens befolkning och kommande generationer. För en god ekonomisk hushållning och positiv samhällsutveckling behövs samverkan mellan kommun och medborgare, frivilliga organisationer, företag, andra kommuner och övriga aktörer i samhället. Framtida kostnader i den kommunala verksamheten ska minskas genom tidigt agerande för effektiviseringar.

I Tidaholms kommun är den ekonomiska planeringen långsiktig och strategisk. Det gör att vi kan möta det utökade kommunala ansvaret, demografiska förändringar, extraordinära situationer i omvärlden och skapar förutsättningar för goda livsvillkor för framtida medborgare.

Strategiskt mål: Tidaholms kommun skall ha en god ekonomisk hushållning

Strategi:

- Generera överskott för att klara framtida investeringar i verksamheter samt kontinuerligt effektivisera lokalnyttjandet och aktivt avyttra fastigheter i egen regi där kommunen ej bedriver verksamhet.
- Undvika upplåning till investeringar.
- Arbeta med en treårsbudget i balans, vilket innebär att årets resultat i budgeten uppgår till resultatmålet.

Processägare: Kommunstyrelse (KS)

Ansvarig nämnd:

- Barn- och utbildningsnämnd (BUN)
- Kommunstyrelse (KS)
- Kultur- och fritidsnämnd (KFN)
- Social- och omvårdnadsnämnd (SON)
- Samhällsbyggnadsnämnd (SBN)

Indikator:

- Årets resultat kommun, kr/inv (N03007)
- Årets resultat kommunkoncern, kr/inv (N03035)
- Verksamhetens nettokostnad som andel av skatteintäkter och generella statsbidrag (%), (N03100)
- Årets resultat som andel av skatt & generella statsbidrag kommun, (%) (N03102)
- Soliditet kommunen (%) (N03002)

5. EKONOMISKA FÖRUTSÄTTNINGAR OCH BUDGET

Den omvärldsanalys som beskrivs i kapitel 2 påverkar Tidaholms kommun i allra högsta grad. I skatteunderlagsprognosen ser vi att skatteunderlaget ökar för 2021. Budgeten för 2021 baseras på skatteunderlagsprognos från SKR (Cirkulär 20:32) från augusti 2020.

Prognosen för 2021 är en ökning om 5,7 procent, där ökningen av skatteunderlaget främst består av en ökning av generella bidrag som staten tillför kommunerna. Det egna skatteunderlaget krymper med anledning av det försvagade konjunkturläget.

Investeringar

De stora investeringsbehoven som finns på nationell nivå finns även i Tidaholms kommun. För att klara dessa investeringar måste Tidaholms kommun under budgetperioden öka upp sin långfristiga låneskuld. Mer information om investeringar finns på sidan 50.

Tidaholms kommuns investeringsbehov de kommande åren sammanfaller med att skatteunderlagets tillväxttakt minskar. Detta medför att tillkommande och ökade kapital- och driftskostnader sätter ytterligare kostnadspress på verksamheterna.

Demografi

Även de demografiska förändringarna kommer att påverka Tidaholms kommun. De kommer att innebära att grupperna i icke-arbetsför ålder kommer att öka samtidigt som åldersgruppen i arbetsför ålder minskar. Detta medför ökade volymer av invånare som tar del av kommunens välfärdsverksamheter såsom barnomsorg, skola och äldreomsorg.

Sammanställning (mnkr)	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Årets resultat	23 100	17 000	18 000	18 000
Årets resultat i %	3,0 %	2,1 %	2,2 %	2,1 %
Skatteintäkter och bidrag	773 750	817 884	824 242	846 123
Ökning av skatteintäkter och bidrag i %	1,9 %	5,7 %	0,8 %	2,7 %
Nettokostnader	716 874	755 700	757 884	777 465
Ökning av nettokostnader i %	1,3 %	5,4 %	0,3 %	2,6 %
Investeringsbudget skattefinansierat *	160 203	59 100	79 500	62 000

Anpassningar/Effektiviseringar

Nettokostnaderna (det vill säga nämndernas verksamheter) i Tidaholms kommun gick med underskott år 2019 samt prognostiserar ett underskott för år 2020.

Även om skatteunderlaget för 2021 växer med 5,7 procent jämfört med budget 2020, räcker detta inte för att hämta upp det prognostiserade underskottet i nämnderna och indexering till 2021.

Vidare pressas kommunens totala nettokostnader av tillkommande drifts- och kapitalkostnader för nya investeringar, som kommer ta utrymme från befintliga verksamheter i kommande års budgetar (cirka 5,5 miljoner kronor för år 2021). Detta kommer även att öka de finansiella kostnaderna för nyupplåningen de kommande åren.

Sammantaget innebär detta att kommunens verksamheter behöver anpassas och effektiviseras för att kunna uppnå en budget i balans.

Ekonomiska förutsättningar

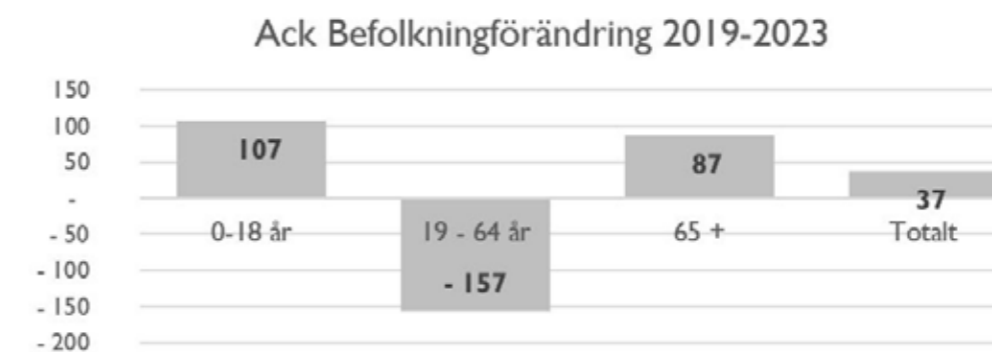
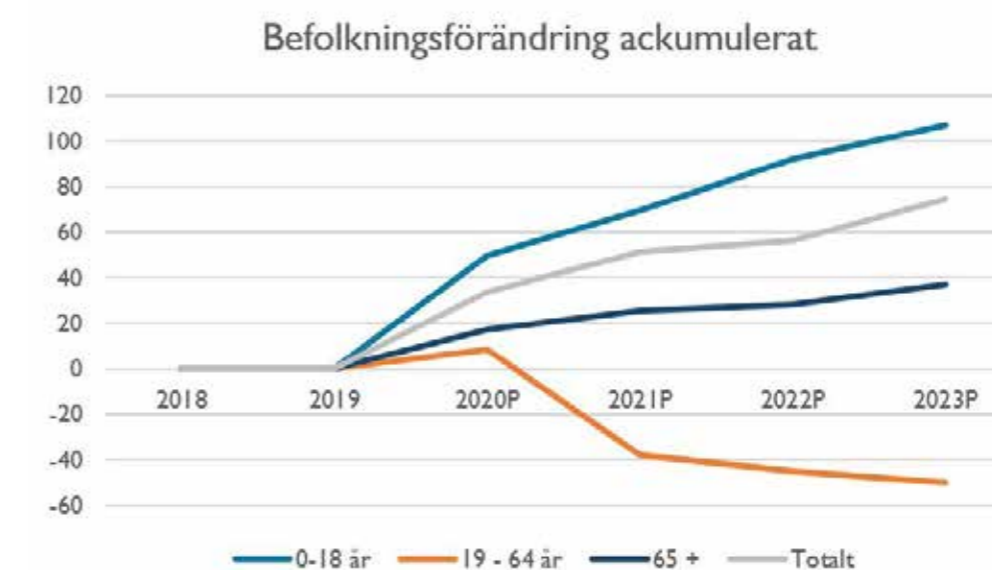
Skatter och generella bidrag

Budgeten för 2021-2023 utgår ifrån följande övergripande antaganden:

- Utdebiteringen är fastställd till 22:07 under hela perioden.
- Skatteunderlagsprognosen samt bidrag och avgifter bygger på prognoser från Sveriges kommuner och regioner (SKR Cirkulär 20:32).

Befolkningsprognos

- Befolkningsförändringen bygger på kommunens befolkningsprognos (Se sidan 51).
- Befolkningen förväntas öka till 12 883 invånare fram till år 2023, vilket är samma prognos som gavs i föregående års strategiska plan och budget.
- Befolkningsökningen sker inom grupperna 0-18 år samt 65 år och äldre.

Resultatmål

Kommunens resultat under budgetperioden uppgår till 2,1–2,3 procent av skatter och bidrag för åren 2021–2023. Resultatet innebär att kommunen klarar sitt finansiella mål gällande god ekonomisk hushållning.

För att klara resultatmålet med de nya förutsättningarna gällande skatteintäkter och förändringar i demografin krävs anpassningar i kommunens verksamheter.

Eftersom dessa anpassningar är nödvändiga och skall vara årligen återkommande uppmanades nämnderna att påbörja arbetet med anpassningar inför 2018.

Budget 2021-2023

Verksamheternas nettokostnader (budgetramar) för 2021 är 5,4 procent högre än 2020, vilket beror på att de generella bidragen enligt skatteunderlagsprognosen ökar samt att Tidaholms kommun har justerat resultatmålet från 3,0 procent ned till 2,1 procent för 2021. Detta medför att budgetramarna för 2021 ökar jämfört med budget 2020.

Enligt den prognos för 2020 som verksamheterna inkommit med prognostiseras underskott om cirka 32 miljoner kronor (prognosen vid delårsbokslutet exklusive finansförvaltningen), jämfört med 2020 års budget. Då budgetramarna för 2021 jämförs med prognosen 2020 är ökningen av budgetramen 5,4 miljoner kronor. Denna ökning motsvarar 0,7 procent, vilket är mindre än den förväntade indexeringen. Det betyder att verksamheterna måste anpassas/effektiviseras för att uppnå en budget i balans.

Inför 2022–2023 är ökningen av verksamheternas nettokostnad 0,3 procent respektive 2,5 procent årligen. Detta beror främst på effekten av de aviserade extra medlen i budgetpropositionen för 2021 som beskrivs i mer detalj under nästa avsnitt.

Nämnd (tkr)	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Budgetram	716 874	755 700	757 884	777 465
Årlig förändring (tkr)		38 826	2 184	18 580
Årlig förändring (%)		5,4 %	0,3 %	2,5 %

Den skattefinansierade verksamhetens resultaträkning för åren 2020-2023.

Resultaträkning

Resultaträkning	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Verksamhetens intäkter				
Verksamhetens kostnader	-716 874	-755 700	-757 884	-777 465
Av- och nedskrivningar	-31 344	-39 683	-42 858	-45 158
Verksamhetens nettokostnader	-748 218	-795 383	-800 742	-822 623
Skatteintäkter	586 007	578 371	623 765	647 565
Generella statsbidrag, utjämning och fastighetsavgift	187 743	239 512	200 477	198 558
Finansiella intäkter	68	-	-	-
Finansiella kostnader	-2 500	-5 500	-5 500	-5 500
Resultat före extraordinära poster	23 100	17 000	18 000	18 000
Extraordinära intäkter				
Extraordinära kostnader				
Årets resultat	23 100	17 000	18 000	18 000

Balansräkning (tusentals kronor)

Tillgångar	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	769 182	809 223	829 065
Maskiner och inventarier	21 222	21 222	21 222
Summa materiella anläggningstillgångar	790 404	830 445	850 287
Finansiella anläggningstillgångar			
Värdepapper, andelar, bostadsrätter mm	11 158	11 158	11 158
Summa finansiella anläggningstillgångar	11 158	11 158	11 158
Summa anläggningstillgångar	801 562	841 603	861 445
Bidrag till infrastruktur			
Medfinansiering E20	2 800	2 400	2 000
Summa bidrag till infrastruktur	2 800	2 400	2 000
Omsättningstillgångar			
Förråd	640	640	640
Kortfristiga fordringar	68 061	68 061	68 061
Kassa och bank	51 538	52 381	52 758
Summa omsättningstillgångar	120 240	121 082	121 459
Summa tillgångar	924 601	965 086	984 904

Eget kapital, avsättningar och skulder	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Eget kapital			
Årets resultat	17 000	18 000	18 000
Resultatutjämningsreserv	91 735	91 735	91 735
Lokal utvecklingsreserv	7 987	7 987	7 987
Övrigt eget kapital	414 646	431 646	449 645
Summa eget kapital	531 367	549 367	567 367
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	10 792	10 792	10 792
Avsättning bidrag till infrastruktur	6 596	6 596	6 596
Summa avsättningar	17 388	17 388	17 388
Skulder			
Långfristiga skulder	-	-	-
Checkräkningskredit			
Lån i banker och kreditinstitut	176 633	199 118	200 936
Investeringsinkomster	4 713	4 713	4 713
Andra långfristiga skulder	690	690	690
Summa långfristiga skulder	182 036	204 521	206 339
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder	58 309	58 309	58 309
Övriga kortfristiga skulder	135 501	135 501	135 501
Summa kortfristiga skulder, totalt	193 810	193 810	193 810
Summa skulder	375 846	398 331	400 149
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	924 601	965 086	984 904
Ansvarsförbindelser			
Pensionsförpliktelser inkl löneskatt	168 736	159 969	156 917
Borgen och andra förpliktelser	289 700	275 431	261 163
Summa ansvarsförbindelser	458 436	435 400	418 080

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalys - kommunen (tkr)	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Den löpande verksamheten			
Årets resultat	17 000	18 000	18 000
Justering för ianspråktaga avsättningar			
Justering för av- och nedskrivningar	39 683	42 858	45 158
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	400	400	400
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	57 083	61 258	63 559
Ökning / minskning kortfristiga fordringar			
Ökning / minskning förråd och varulager			
Ökning / minskning kortfristiga skulder			
Kassaflöde från den löpande verksamheten	57 083	61 258	63 559
Investeringsverksamheten			
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-59 100	-83 900	-66 000
Investeringsbidrag till materiella anläggningstillgångar	1 000	1 000	1 000
Försäljning av materiella anläggningstillgångar			
Investeringar i finansiella anläggningstillgångar			
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar			
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-58 100	-82 900	-65 000
Finansieringsverksamheten			
Nyupptagna lån	20 000	40 000	20 000
Amortering av skuld	-11 550	-12 884	-13 550
Ökning av långfristiga fordringar	-11 568	-8 000	-8 000
Minskning av långfristiga fordringar	3 368	3 368	3 368
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	250	22 485	1 818
Bidrag till Infrastruktur			
Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur			
Årets kassaflöde	-767	843	377
Likvida medel vid årets början	52 305	51 538	52 381
Likvida medel vid årets slut	51 538	52 381	52 758

Ekonomiska Grafer

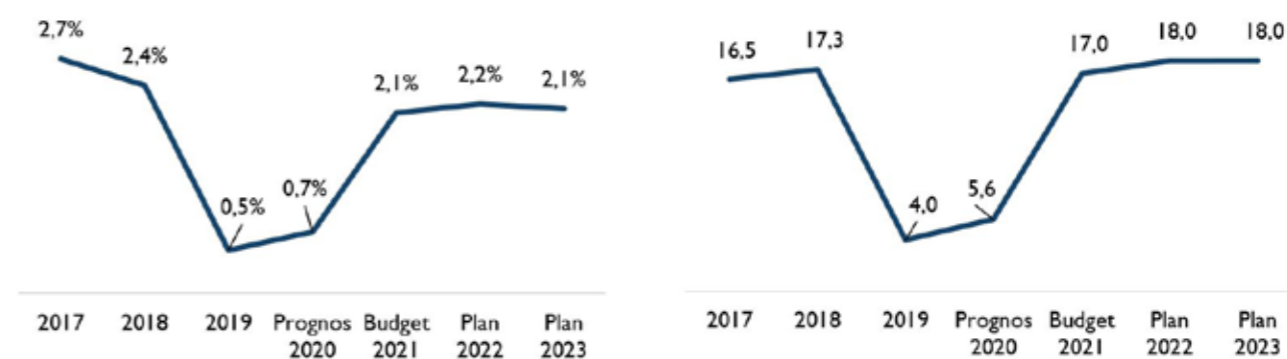
Investeringar

(exkl. vatten- och avloppsverk samt renhållning)

Resultat

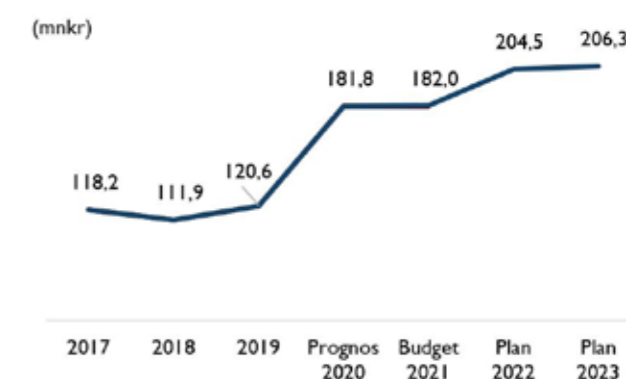
i procent och miljoner kronor

Kommunen har fortsatt stora investeringar under perioden och därför krävs ett positivt resultat för att klara dessa investeringar. Räntekostnaderna väntas ligga kvar på den nuvarande låga nivån under budgetperioden då Riksbankens prognos indikerar detta. Men eftersom kommunens resultatmål har sänkts från 3 procent ned till 2,1 procent för 2021 minskar graden av självfinansiering av investeringarna, vilket medför behov av ökad upplåning.

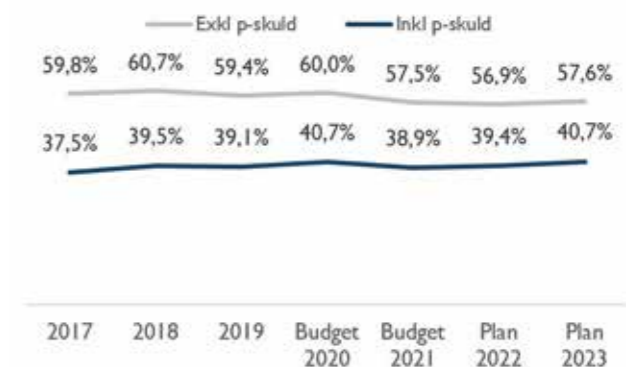
Låneskuld

Den fortsatt höga investeringstakten och det sänkta resultatmålet kommer medföra att kommunen behöver öka sina långfristiga skulder för att klara den planerade investeringstakten. Enligt budgeten 2021–2023 finns en planerad upplåning om 80 miljoner kronor. Redan i budgeten 2020 fanns en planerad upplåning om 60 miljoner kronor, vilket enligt prognosen inte kommer att räcka för investeringarna 2020.

Soliditet

Kommunens soliditet är fortsatt god trots en hög investeringstakt, detta tack vare goda resultat och en stabil ekonomi de senaste åren. Inför 2021 sjunker soliditeten med anledning av att det egna kapitalet minskar, jämfört med budget 2020.

6. NÄMNDERNA

Nämndens ansvar

Nämnden ansvarar för att beslutade mål och åtaganden uppnås inom tilldelad budgetram. Nämnden ska inrymma sina verksamheter inom den budget som kommunfullmäktige har fastställt. Nämnden fastställer sin verksamhetsplan och beslutar om den tilldelade budgetramens fördelning till sina verksamheter. Beredskap för kostnadsavvikelser mot budget och oförutsedda utgifter ansvarar nämnden för genom omprioriteringar och omfördelningar inom tilldelad budget.

Verksamhetsplaneringen skall bygga på den faktiska behovs- och kostnadsutvecklingen som nämnden själv beräknar och de prioriteringar som nämnden själv vill göra, för att utifrån kommunfullmäktiges beslut om mål och budget bedriva en bra och effektiv verksamhet och ha en ekonomi i balans.

Nämnden ska ha en långsiktighet i sina prioriteringar och i grunden se över befintlig verksamhet samtidigt som nödvändig utveckling måste beaktas. I övrigt hänvisas till kommunens ekonomistyrprinciper beträffande nämndens ansvar.

Budgetramar 2021

Inför 2021 är budgetramarna dels beräknade utifrån resursfördelning och dels riktade justeringar utöver resursfördelning. Inga generella anpassningar har lagts ut på nämnderna efter resursfördelningen. Nedan återfinns delarna definierade och markerade med 1-5, vilka sedan återkommer och specificeras med belopp för respektive nämnd.

I. Resursfördelning

Resursfördelningsmodellen tar hänsyn till pris- och volymförändring mellan åren. Den ena delen är den årliga justeringen på prislapparna och den andra är volymförändringen för hela befolkningen eller respektive målgrupp.

Resursfördelningsmodellens prislappar baseras på referenskostnad, genomsnittlig nettokostnad för kommungruppen (pendlingskommun nära mindre tätort, härafter benämnd "kommungrupp") eller traditionell budgetuppräknning. På respektive nämnd återfinns dessa pris- och volymparametrar för varje verksamhet.

Referenskostnaden i tabellerna är angivna i hela kronor per brukare för respektive verksamhet. Referenskostnad för Tidaholms kommun är framräknad med antagande av andel brukare samt en framskrivning av volym baserat på befolkningsprognosen.

Genomsnittlig nettokostnad för kommungruppen är den faktiska nettokostnaden från räkenskapsammandrag 2018, uppräknat till 2021 enligt index. Kostnadsambitionsnivå är den justering som är gjord för verksamheten, där 100 procent indikerar samma kostnadsambitionsnivå som genomsnittet för kommungruppen, en justering över 100 procent påvisar en högre kostnadsambitionsnivå än genomsnittet. Resterande verksamheter som inte presenteras i tabellerna har en tilldelning beräknad på traditionell budgetuppräknning.

För att klara de ekonomiska förutsättningarna krävs att Tidaholm kommuns kostnadsmassa anpassas. I resursfördelningen förväntas verksamheterna bedriva verksamhet till den nettokostnad som prislappen indikerar. Det betyder att de verksamheter som bedrivs med en nettokostnad som är högre än referenskostnad behöver effektiviseras då budgetramen baseras på referenskostnad. För

de verksamheter vars tilldelning utgår från kommungruppens prislapp har justeringar och anpassningar gjorts utifrån den politiska ambitionsnivån och de uppsatta strategiska målen för 2021–2023.

2. Verksamhetsförändringar

Innefattar flytt av verksamheter och budgetmedel mellan nämnder.

3-5. Anpassningar efter resursfördelning

För satsningar utöver resursfördelningens tilldelning återfinns riktade budgetprioriteringar (del 3). I budgetramarna finns det två olika sorters riktade budgetprioriteringar.

- Dels finns det satsningar som tillförs nämnden utöver resursfördelningen. Dessa är prioriteringar som är identifierade och motsvarande medel har tillförts nämndens budgetram.
- Dels finns kommunens övergripande riktade budgetprioriteringar (se bilaga Riktade budgetprioriteringar) som ligger centralt budgeterade på kommunstyrelsen, men där en eller flera nämnder kan vara utförare av uppdraget och kompenseras efter utförande från dessa centralt budgeterade medel. Kompensationen görs årsvis och under samma budgetår.

För att Tidaholms kommun ska uppnå en budget i balans finns det riktade anpassningar (del 4) som är justeringar av nämndernas budgetramar utöver det som resursfördelningen har tilldelat nämnden. Dessa återfinns på respektive nämnds sida under riktade anpassningar och beskriver vad anpassningen/effektiviseringen avser.

Enligt den ännu inte beslutade budgetpropositionen inför 2021 (del 5) har det aviserats extra medel till kommunerna, där Tidaholms kommuns del beräknas till 14,7 miljoner kronor. Dessa medel ska komma kommunen till del som ett generellt bidrag, men det är också markerat att en del av detta belopp avser en Äldreomsorgssatsning. De preliminära beloppen avseende äldreomsorgen i denna proposition uppgår till 6,0 miljoner kronor.

De 14,7 miljoner kronor som aviserades för 2021 är preliminära och inför 2022–2023 har nämndernas ramar inte motsvarande tillskott av medel. I nuläget är planeringsförutsättningarna för dessa extra medel osäkra. Således bör nämnderna nyttja dessa medel för omställningar under 2021 eller förebyggande/tillfälliga insatser som ger effekt över lång tid.

Budgetram per nämnd

Nämnd (tkr)	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Kommunstyrelsen	61 710	63 315	65 151	67 040
Årlig förändring (%)		2,6 %	2,9 %	2,9 %
Jävsnämnd	308	316	325	334
Årlig förändring (%)		2,7 %	2,7 %	2,7 %
Barn- och utbildningsnämnd	318 570	340 485	343 549	357 622
Årlig förändring (%)		6,9 %	0,9 %	4,1 %
Kultur- och fritidsnämnd	33 210	34 478	35 400	36 420
Årlig förändring (%)		3,8 %	2,7 %	2,9 %
Social- och omvårdnadsnämnd	292 868	315 167	312 592	318 523
Årlig förändring (%)		7,6 %	-0,8 %	1,9 %
Samhällsbyggnadsnämnd	33 290	32 439	33 342	34 255
Årlig förändring (%)		-2,6 %	2,8 %	2,7 %
Finansförvaltningen	-23 082	-30 501	-32 474	-36 728
Årlig förändring (%)		32,1 %	6,5 %	13,1 %
Summa skattefinansierat	716 874	755 700	757 884	777 465

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har till uppgift att leda och samordna den kommunala organisationen och ansvarar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Kommunstyrelsen ska ha uppsikt över nämndernas verksamhet samt den verksamhet som bedrivs i kommunala bolag. Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för den ekonomiska förvaltningen och personalpolitiska frågor. Styrelsen bereder även de ärenden som ska behandlas av kommunfullmäktige samt för att verkställa och följa upp fullmäktiges beslut.

Kommunstyrelsens budgetram för 2021 innehåller den verksamhet som bedrivs inom kommunstyrelsen, med kommunstyrelsens olika avdelningar. Samt de riktade budgetprioriteringar som avser olika målområden för kommunen. De delar som innefattar pensioner, bidrag, transfereringar och avgifter återfinns under rubriken Finansförvaltningen.

Nämnd (tkr)	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Budgetram	61 710	63 315	65 151	67 040
Årlig förändring (tkr)		1 605	1 836	1 889
Årlig förändring (%)		2,6 %	2,9 %	2,9 %

	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Budgetram	61 710	63 315	65 151	67 040
Resursfördelning		60 765	62 601	64 490
Verksamhetsförändringar		-	-	-
Riktade budgetprioriteringar		-	-	-
Riktade anpassningar		-	-	-
Kommunens riktade budgetprioriteringar		2 550	2 550	2 550

1. Resursfördelning - Kommunstyrelsens verksamheter omfattas inte av resursfördelningen utan beräknas utifrån föregående års budget.
2. Verksamhetsförändringar - Inga
3. Riktade budgetprioriteringar - Inga
4. Riktade anpassningar - Inga
5. Kommunens riktade budgetprioriteringar - Nämnden har utöver resursfördelningen inte fått tillskott av medel för riktade budgetprioriteringar. Men Kommunens centrala och övergripande budget prioriteringar ligger i kommunstyrelsens ram återfinns de centrala riktade budget prioriteringar om 2,55 miljoner kronor. Mer detaljer kring dessa återfinns under avsnittet Riktade budgetprioriteringar.

Jävsnämnd

Nämnden ansvarar för att besluta i ärenden gällande myndighetsutövning och utöva tillsyn i fall där en annan nämnd normalt har ansvaret men inte kan på grund av jäv.

Nämnd (tkr)	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Budgetram	308	316	325	334
Årlig förändring (tkr)	8	8	9	9
Årlig förändring (%)	2,7 %	2,7 %	2,7 %	2,7 %

1. Resursfördelning - Jävsnämndens verksamhet omfattas inte av resursfördelningen utan beräknas utifrån föregående års budget.

Barn- och utbildningsnämnd

Barn- och utbildningsnämnden ska fullgöra kommunens uppgifter enligt skollagen (2010:800). Nämnden ansvarar för förskoleverksamhet, skolbarnomsorg, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola, elevhälsa, kommunal vuxenutbildning, särskild utbildning för vuxna, utbildning i svenska för invandrare, viss uppdragsutbildning samt kommunal kulturskola.

Nämnd (tkr)	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Budgetram	318 570	340 485	343 549	357 622
Årlig förändring (tkr)	12 910	21 915	3 064	14 073
Årlig förändring (%)	4,2 %	6,9 %	0,9 %	4,1 %

	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Budgetram	318 570	340 485	343 549	357 622
Resursfördelning		331 635	340 549	354 622
Verksamhetsförändringar		-	-	-
Riktade budgetprioriteringar		4 350	3 000	3 000
Riktade anpassningar		-	-	-
Extra medel BP 2021		4 500	-	-

1. Resursfördelning - Barn- och utbildningsnämndens verksamheter omfattas av resursfördelning.

Volym - Eftersom kommunens befolkningsprognos är oförändrad så ligger volymerna kvar för 2021. Andelar har setts över och justerats.

Prislapp - Referenskostnaderna för verksamheterna har ökat sedan förra tilldelningen för 2021.

Verksamhet (antal)	Målgrupp	Andel	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Förskola	1-5 år * andel	84 %	588	600	595	595
Fritidshem	6-12 år * andel	52 %	561	570	574	581
Grundskola (inkl förskoleklass)	6-15 år	100 %	1 463	1 497	1 523	1 556
Gymnasieskola / Kulturskola	Invånarantal	100 %	12 863	12 872	12 874	12 883

Verksamhet (kr)	Referenskostnad 2021
Förskola	142 304
Fritidshem	31 239
Grundskola (inkl Förskoleklass)	101 164
Gymnasieskola	4 411

Verksamhet (kr per invånare)	Genomsnitt Nettokostnad 2021 - Pendlingskommun nära mindre tätort	Kostnadsambitionsnivå	Prislapp - tilldelning 2021
Obligatorisk sarskola	656	146 %	961
Gymnasiesarskola	416	163 %	676
Grundläggande vuxenutbildning	188	53 %	100
Gymnasial vuxenutb. & påbyggnadsutb.	301	113 %	342
Kulturskola	327	123 %	401

Utöver resursfördelningen så har nämndens budgetram inför 2021 justerats.

2. Verksamhetsförändringar - Budgetramen har inte justerats för flytt av verksamheter mellan nämnder.

3. Riktade budgetprioriteringar - Nämnden har utöver resursfördelningen fått 3 miljoner kronor på helårsbasis för utökad förskoleverksamhet. Denna tilldelning är utöver det som nämnden erhållit via resursfördelningen.

Ytterligare 1,35 miljoner kronor har skjutits till för budgetåret 2021 för att säkra upp att SAM-kraft projektet fortlöper.

4. Riktade anpassningar - Nämndens budgetram har inte justerats för riktade anpassningar som är rampåverkande, utöver de ambitionsnivåer som resursfördelningen har tilldelat nämnden.

5. Extra medel Budgetproposition 2021 (BP21) - Inför 2021 har Tidaholms kommun fått avisering om extra generella bidrag om 14,7 miljoner kronor av staten. Av dessa läggs 4,5 miljoner kronor till barn- och utbildningsnämndens budgetram. Denna tilldelning är utöver det som nämnden har erhållit via resursfördelningen. Dessa medel avses att användas för att nämnden ska ha förstärkta förutsättningar att bedriva grundskoleverksamhet i hela kommunen i enlighet med budgetberedningens överenskommelse enligt bilaga.

Social- och omvårdnadsnämnd

Social- och omvårdnadsnämnden ansvarar för kommunens äldreomsorg och insatser till personer med funktionsnedsättning, såsom hemtjänst i enskilt boende, service och omvårdnad i särskilda boendeformer samt övrig äldreomsorg, LSS-verksamhet samt kommunal socialpsykiatri.

Nämnden ansvarar även för kommunens individ- och familjeomsorg. I uppgiften ingår försörjningsstöd till enskilda och familjer, insatser riktade mot barn och unga, ungdomsvård samt missbrukarvård. Nämnden är även arbetslöshetsnämnd enligt lag (1944:475).

Nämnd (tkr)	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Budgetram	292 868	315 167	312 592	318 523
Årlig förändring (tkr)		22 299	- 2 576	5 931
Årlig förändring (%)		7,6 %	-0,8 %	1,9 %

	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Budgetram	292 868	315 167	312 592	318 523
Resursfördelning		304 317	312 592	318 523
Verksamhetsförändringar		-	-	-
Riktade budgetprioriteringar		650	-	-
Riktade anpassningar		-	-	-
Extra medel BP 2021		10 200	-	-

1. Resursfördelning - Social- och omvårdnadsnämndens verksamheter omfattas av resursfördelning. Som tidigare beskrivits har nämnden underskott i verksamheterna, vilket betyder att nämnden bedriver verksamheterna till en nettokostnad som är högre än referenskostnad. För att komma i balans krävs att nämnden verkställer och fortsätter att arbeta med anpassningar/effektiviseringar som ger en ekonomisk effekt.

Verksamhet (antal)	Målgrupp	Andel	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Äldreomsorg	Över 65 år	100%	3039	3094	3104	3118
LSS	Invånarantal / 0-64 år * andel	1,25%	122	122	122	122
Individ och Familjeomsorg (IFO) / Arbetsmarknadsenheten	Invånarantal	100%	12863	12872	12874	12883

Volym - Eftersom kommunens befolkningsprognos är oförändrad ligger volymerna kvar för 2021.

Prislapp - Referenskostnaderna för verksamheterna har ökat sedan förra tilldelningen på 2020.

Verksamhet (kr)	Referenskostnad 2021
Äldreomsorg	59 321
LSS	585 788
Individ och Familjeomsorg (IFO)	3 569

Arbetsmarknadsenheten omfattas av resursfördelningen och baseras på antalet invånare i kommunen. Prislappen baseras på den genomsnittliga kostnaden för kommungruppen samt en justering till Tidaholms kostnadsambitionsnivå. Tilldelningen ligger över den prislapp som genomsnittet i kommungruppen har.

Verksamhet (kr per invånare)	Genomsnitt Nettokostnad 2021 - Pendlingskommun nära mindre tätort	Kostnadsambitionsnivå	Prislapp - tilldelning 2021
Arbetsmarknadsenheten	563	116 %	653

Utöver resursfördelningen så har nämndens budgetram inför 2021 justerats.

2. Verksamhetsförändringar - Budgetramen har inte justerats för flytt av verksamheter mellan nämnder.

3. Riktade budgetprioriteringar - Nämnden har fått 0,65 miljoner kronor för budgetåret 2021 för att säkra upp att SAM-kraft projektet fortlöper. Denna tilldelning är utöver det som nämnden erhållit via resursfördelningen.

4. Riktade anpassningar - Nämndens budgetram har inte justerats för riktade anpassningar som är rampåverkande, utöver de ambitionsnivåer som resursfördelningen har tilldelat nämnden.

5. Extra medel Budgetproposition 2021 (BP21) - Inför 2021 har Tidaholms kommun fått avisering om extra generella bidrag om 14,7 miljoner kronor av staten. Av dessa läggs 10,2 miljoner kronor till social- och omvårdnadsnämndens budgetram. Denna tilldelning är utöver det som nämnden erhållit via resursfördelningen.

Av de 14,7 miljoner kronor som aviserades återfinns 6,0 miljoner kronor som avser att stärka äldreomsorgen. Dessa medel läggs till i ramen för 2021. De ytterligare 4,2 miljoner kronor som tilldelas nämnden avser att hjälpa nämnden med omställningar.

De extra medlen tillförs ramen för 2021 men är osäkra för kommande år.

Kultur- och fritidsnämnd

Kultur- och fritidsnämndens uppgift är att ansvara för kommunens uppgifter inom folkhälso-, kultur-, fritids- och turismområdet. Nämnden ansvarar för kommunens relationer till, och utveckling av, föreningslivet avseende de föreningar, organisationer och enskilda ideella krafter som hör till nämndens verksamhetsområde.

Nämnden är ansvarig nämnd för ärenden enligt Spellagen (2018:1138), Bibliotekslagen (2013:801), Museilagen (2017:563) och Socialtjänstlagen (2001:453) 5 kap. 12 § Skuldsatta personer.

Nämnd (tkr)	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Budgetram	33 210	34 478	35 400	36 420
Årlig förändring (tkr)		1 268	922	1 020
Årlig förändring (%)		3,8 %	2,7 %	2,9 %

	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Budgetram	33 210	34 478	35 400	36 420
Resursfördelning		34 678	35 600	36 620
Verksamhetsförändringar		-	-	-
Riktade budgetprioriteringar		-	-	-
Riktade anpassningar		-200	-200	-200

1. Resursfördelning - Kultur- och fritidsnämndens verksamhet omfattas av resursfördelning.

Prislapp - Verksamheternas prislappar har uppdateras samt justerats utifrån kostnadsambitionsnivåer.

Volym - Eftersom kommunens befolkningsprognos är oförändrad ligger volymerna kvar för 2021.

Verksamhet (antal)	Målgrupp	Andel	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Kulturverksamhet / Fritidsverksamhet / Turismverksamhet / Konsumentrådgivning	Invånarantal	100 %	12 863	12 872	12 874	12 883

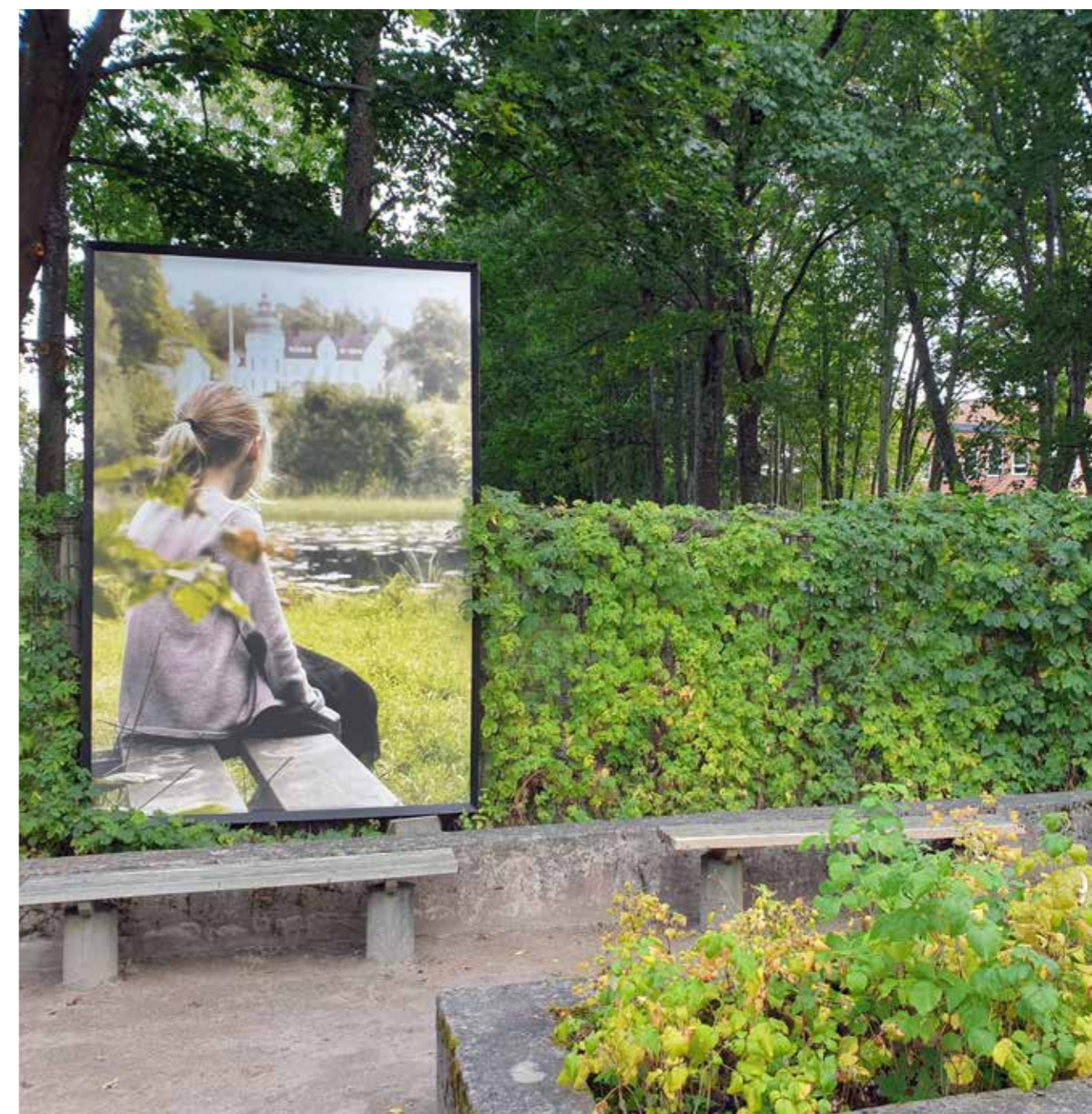
Verksamhet (kr per invånare)	Genomsnitt Nettokostnad 2021 - Pendlingskommun nära mindre tätort	Kostnadsambitionsnivå	Prislapp - tilldelning 2021
Kulturverksamhet	908	116 %	1 054
Fritidsverksamhet	1 392	112 %	1 563
Turismverksamhet	162	76 %	123
Konsumentrådgivning	22	65 %	14

Utöver resursfördelningen har nämndens budgetram inför 2021 justerats.

2. Verksamhetsförändringar - Budgetramen har inte justerats för flytt av verksamheter mellan nämnder.

3. Riktade budgetprioriteringar - Nämnden har utöver resursfördelningen inte fått tilldelning för verksamheter fått utöver det som nämnden erhållit via resursfördelningen.

4. Riktade anpassningar- Nämndens budgetram har justerats för riktade anpassningar som är ram-påverkande, motsvarande 0,2 miljoner kronor utöver de ambitionsnivåer som resursfördelningen har tilldelat nämnden.

Samhällsbyggnadsnämnd

Samhällsbyggnadsnämnden ansvarar för skötsel av allmänna platser, trafikplanering, fastighetsförvaltning, avfallshantering samt för miljö- och hälsoskyddsområdet, plan- och byggväsendet och kartframställning.

Nämnd (tkr)	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Budgetram	33 290	32 439	33 342	34 255
Årlig förändring (tkr)		- 851	903	913
Årlig förändring (%)		-2,6 %	2,8 %	2,7 %

	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Budgetram	33 290	32 439	33 342	34 255
Resursfördelning		36 049	36 952	37 865
Verksamhetsförändringar		-	-	-
Riktade budgetprioriteringar		-	-	-
Riktade anpassningar		- 3 610	- 3 610	- 3 610
Halvårseffekter		1 805	-	-

1. Resursfördelning - Samhällsbyggnadsnämndens verksamhet omfattas delvis av resursfördelning.

Prislapp - Verksamheternas prislappar har uppdateras samt justerats utifrån kostnadsambitionsnivåer.

Volym- Eftersom kommunens befolkningsprognos är oförändrad ligger volymerna kvar för 2021.

Verksamhet (antal)	Målgrupp	Andel	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Väg- och järnvägsnät, parkering / Parker	Invånarantal	100 %	12 863	12 872	12 874	12 883

Verksamhet (kr per invånare)	Genomsnitt Nettokostnad 2021 - Pendlingskommun nära mindre tätort	Kostnadsambitionsnivå	Prislapp - tilldelning 2021
Väg- och järnvägsnät, parkering	1 255	86 %	1 078
Parker	336	79 %	265

Utöver resursfördelningen har nämndens budgetram inför 2021 justerats.

2. Verksamhetsförändringar - Budgetramen har inte justerats för flytt av verksamheter mellan nämnder.

3. Riktade budgetprioriteringar - Nämnden har inte erhållit några extra medel 2021 för riktade budgetprioriteringar utöver de medel som tillförs genom resursfördelningen. Däremot finns det centrala riktade budgetprioriteringar som nämnden helt eller delvis utför och därför kompenseras för. Dessa centrala riktade budgetprioriteringar påverkar dock inte nämndens budgetram.

4. Riktade anpassningar - Nämndens budgetram har justerats för riktade anpassningar som är ram-påverkande då kommunfullmäktige har antagit ett mål om god ekonomisk hushållning där en strategi är att inte äga fastigheter där kommunen ej bedriver verksamhet. Från dagens nivå ska nämnden på helårsbasis anpassa 3,6 miljoner kronor inom fastighetsverksamheten, men för 2021 justeras ramen med halvårsbeloppet vilket motsvarar en anpassning på ramen om 1,8 miljoner kronor.

Finansförvaltningen

Den centrala prognos säkerheten flyttades från 2020 från kommunstyrelsens verksamhetsbudget till finansförvaltningen. Ytterligare inkluderar finansförvaltningen pensioner, bidrag, transfereringar och avgifter.

Nämnd (tkr)	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Budgetram	-23 082	-30 501	-32 474	-36 728
Årlig förändring (tkr)		-7 419	-1 973	-4 254
Årlig förändring (%)		32,1 %	6,5 %	13,1 %

	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Budgetram	- 23 082	- 30 501	- 32 474	- 36 728
Resursfördelning		- 33 301	- 32 474	- 36 728
Verksamhetsförändringar		-	-	-
Riktade budgetprioriteringar		3 800	-	-
Riktade anpassningar		- 1 000	-	-
Halvårseffekter		- 1 805	-	-

1. Resursfördelning - Finansförvaltningens verksamheter omfattas inte av resursfördelningen utan beräknas utifrån föregående års budget samt ny beräkning av kapitalkostnader.

2. Verksamhetsförändringar - Inga

3. Riktade anpassningar - Det lönepolitiska programmet om 1 miljon kronor pausas för 2021.

4. Riktade budgetprioriteringar/Halvårseffekter - För att hantera halvårseffekter av de anpassningar som nämnderna har att genomföra år 2021 har finansförvaltningen tilldelats 3,8 miljoner kronor till en central buffert. Den del som avser fastighetsstrategin under samhällsbyggnadsnämnden är dock justerad direkt i samhällsbyggnadsnämndens tilldelning.

7. INVESTERINGSBUDGET

Så som tidigare har beskrivits finns det stora investeringsbehov nationellt i verksamhetslokaler och även så i Tidaholms kommun. I budgeten 2020–2023 finns flertal investeringar som redan beslutats och påbörjats 2018. Många av dessa stora investeringsprojekt kommer att avslutas under 2020 och 2021.

För den skattefinansierade verksamheten kommer under budgetperioden 2021–2023 investeringarna att uppgå till 200,6 miljoner kronor. Investeringsbudgeten för 2020 inklusive ombudgetering och den revidering som kommunfullmäktige beslutade om i juni 2020 uppgår till 160,2 miljoner kronor.

De affärsdrivande verkens investeringar under budgetperioden uppgår till 27,6 miljoner kronor.

Nämnd (tkr)	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023
Kommunstyrelsen	5 172	11 000	13 000	11 000
Barn- och utbildningsnämnd	6 931	1 000	1 000	1 000
Kultur- och fritidsnämnd	1 891	2 300	1 000	1 000
Social- och omvårdnadsnämnd	877	500	5 500	500
Samhällsbyggnadsnämnd	145 332	44 300	59 000	48 500
Skattefinansierad verksamhet	160 203	59 100	79 500	62 000
Vatten- och avloppsverk	-762	7 000	5 000	5 000
Renhållningsenhet	4 309	4 568	3 000	3 000
Affärsdrivande verk	3 547	11 568	8 000	8 000
Totalt kommunen	163 750	70 668	87 500	70 000

8. BILAGA

Befolkningsprognos

Befolkningsprognosen är densamma som i föregående års strategiska plan och budget.

Prognosen för 2019-12-31 var 12 848 personer och utfallet blev 12 846. Därför har befolkningsprognosen inte reviderats.

År	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
0-19	2 904	2 924	2 946	2 961	2 992	3 010	3 031	3 061	3 072
20-64	6 920	6 853	6 824	6 804	6 770	6 763	6 743	6 721	6 711
65+	3 039	3 094	3 104	3 118	3 136	3 143	3 165	3 183	3 213
Totalt	12 863	12 872	12 874	12 883	12 898	12 916	12 939	12 966	12 995

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Invånare totalt, antal	12 863	12 872	12 874	12 883	12 898	12 916	12 939	12 966	12 995
Invånare 0-19 år, antal	2 904	2 924	2 946	2 961	2 992	3 010	3 031	3 061	3 072
Invånare 0-5 år, antal	873	859	853	853	850	851	851	850	850
Invånare 1-5 år, antal	734	720	714	714	712	713	713	713	712
Invånare 6-15 år, antal	1 463	1 497	1 523	1 556	1 567	1 578	1 587	1 599	1 576
Invånare 6-12 år, antal	1 056	1 080	1 096	1 104	1 118	1 091	1 095	1 093	1 084
Invånare 16-18 år, antal	423	429	423	421	431	440	463	461	495
Invånare 19 år, antal	144	139	148	131	144	142	131	152	150
Invånare 16-19 år, antal	568	568	570	552	574	582	594	612	645
Invånare 19-64 år, antal	7 064	6 993	6 971	6 935	6 913	6 905	6 874	6 873	6 861
Invånare 19-44 år, antal	3 704	3 714	3 726	3 716	3 748	3 741	3 758	3 778	3 785
Invånare 45-64 år, antal	3 360	3 279	3 245	3 219	3 165	3 163	3 117	3 095	3 076
Invånare 65+, antal	3 039	3 094	3 104	3 118	3 136	3 143	3 165	3 183	3 213
Invånare 65-79 år, antal	2 156	2 211	2 179	2 167	2 157	2 123	2 112	2 106	2 106
Invånare 80+, antal	883	884	925	951	980	1 020	1 053	1 077	1 107
Invånare 80-89, antal	725	715	749	774	804	843	876	900	922
Invånare 90+, antal	158	169	176	177	176	176	177	177	184
Befolkningsförändring	17	9	3	9	14	19	23	27	29

	1980	1990	2000	2018	2028P
Födda	131	198	119	134	134
Döda	179	149	152	154	147
Födelseöverskott	-48	49	-33	-20	-14
Inflyttade	376	581	369	561	547
Utflyttade	385	462	472	540	504
Flyttnetto	-9	119	-103	21	43
Folkökning	-57	168	-136	1	29
Folkmängd	13 069	13 283	12 694	12 828	12 995

Investeringsbudget

Samhällsbyggnadsnämnden	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	Notering
Lokalinvesteringar				Projekt
Förskola - Ekedalen	13 800			Projekt
Förskola - Madängsholm	2 500	2 500		Projekt
Rudbecksgymnasiet - lösning matsal		5 000		Projekt
Renovering/omflytt av kök utifrån kostenhet		4 000	4 000	Projekt
Renovering Badhus - Bassäng (inkl höj- och sänkbar botten)			20 000	Projekt
Renovering ishall		10 000		Projekt
Investeringar och underhåll Bruket	1 500			Projekt
Skalskyddslösning för framtidens kommunala fastigheter				Projekt
Lokallösning daglig verksamhet		5 000		Projekt
Exploatering Rosenberg				
Expl Rosenberg Omr 2				Projekt
Cirkulationsplats Ringvägen	3 000			Projekt
Exploatering				
Framtida bostadsområden	5 000	5 000	5 000	Årligen
Exploatering industriområden		2 000		Årligen
Strategiskt markinköp	2 000	2 000	5 000	Årligen
Infrastruktur, Parker, Gator mm				
Konstgräsplanen		5 000		Projekt
GC-väg o trafikreglering enl. program	2 000	4 000	-	Projekt
Planerat UH Gata/Park	4 000	4 000	4 000	Årligen
Fastigheter övrigt				
Hyresgästpassningar	1 000	1 000	1 000	Årligen
Planerat fastighetsunderhåll	7 500	7 500	7 500	Årligen
Inventarier				
Fordon/IT	2 000	2 000	2 000	Inventarier
	44 300	59 000	48 500	

Projekt Kommunstyrelsen	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	
Inventarier Kommunstyrelsen	1 000	1 000	1 000	Inventarier
Nytt ekonomisystem		2 000		Projekt
Investeringsreserv	10 000	10 000	10 000	Årligen
	11 000	13 000	11 000	

Projekt Barn- och utbildningsnämnden	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	
Inventarier Barn- och utbildningsnämnden	1 000	1 000	1 000	Inventarier
	1 000	1 000	1 000	

Projekt Kultur- och fritidsnämnden	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	
Inventarier Kultur- och fritidsnämnden	1 000	1 000	1 000	Inventarier
Ismaskin	1 300			Inventarier
	2 300	1 000	1 000	

Projekt Social- och omvårdnadsnämnden	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	
Inventarier Social- och omvårdnadsnämnden	500	500	500	Inventarier
Nytt verksamhetssystem		5000		Projekt
	500	5500	500	

Affärsdrivande verk

Projekt Vatten- och avloppswerk	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	
Reservvattentäkt	7 000			Projekt
Reinvesteringar / Planerat UH VA		5 000	5 000	Årligen
	7 000	5 000	5 000	

Projekt Renhållning	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	
Personalbyggnad				Projekt
Ombyggnad ÅVC - Siggestorp	368			Projekt
Farligt avfall	700			Projekt
Grönt Kort	500			Projekt
Rivning + Kallgarage /förråd				Projekt
Planerat underhåll Renhållning	3 000	3 000	3 000	Årligen
	4 568	3 000	3 000	

Riktade budgetprioriteringar

Riktade budgetprioriteringar är områden där särskilda medel har avsatts för ett specifikt ändamål, antingen som prioriterade områden eller genom tilldelning i ram. I Tidaholms kommun är de områden som presenteras på den här sidan budgetprioriteringarna under 2021–2023.

Målområde	Riktade budget prioriteringar	Budget 2020	Plan 2021	Plan 2022	Plan 2023
Attraktiv kommun	För att nå målet att öka tillgången till ett bra och varierat boende för alla, avsätts medel för att accelerera arbetet med detaljplanering och planläggning.	700	700		
Attraktiv kommun	För att bidra till målet attraktiv kommun avsätts medel för att stödja Litografiska Symposiet 2021.		250		
Ett miljömässigt hållbart samhälle	Kommunen har en viktig roll i att skapa ett miljömässigt hållbart samhälle. För att stödja och främja arbetet avsätts medel för att arbeta fram en strategi för Tidaholms kommun.	1 000	1 000	1 000	1 000
Näringsliv	För att nå målet att näringslivsklimatet skall förbättras i Tidaholms kommun, ska kommunen utbilda elever för framtida behov. Därför avsätts medel för att erbjuda feriepraktik till elever i åk 1 och åk 2 på gymnasiet.	500	500	500	500
Summa		2 550	2 450	1 500	1 500
Återstår		-	100	1 050	1 050
Summa avsatta medel		2 550	2 550	2 550	2 550

Ekonomistyrningsprinciper

God ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning är ett viktigt mål för kommunen och ett grundläggande villkor för att kunna uppnå de välfärdspolitiska mål som är det primära syftet med kommunens verksamhet. God ekonomisk hushållning innebär att kommunens samtliga verksamhetsmässiga och finansiella mål minst är delvis uppnådda. På samma sätt är en svag ekonomisk hushållning en begränsning för kommunen när det gäller att tillgodose angelägna behov inom olika verksamhetsområden. En balanserad ekonomisk utveckling är en förutsättning för att kommunens service kan behållas och utvecklas.

1. Budgetmodell

Respektive nämnd ansvarar för att beslutade mål och åtaganden uppnås inom tilldelad budgetram. Nämnden ska inrymma sina verksamheter inom den budget som kommunfullmäktige har fastställt. Det innebär att nämnden måste besluta om en budget i balans. Nämnderna ska besluta om sin budget senast november månad året innan den börjar gälla. De mål som upprättas för nämnderna skall vara realistiska så att de resurser som ställs till verksamheternas förfogande kan uppfylla målen. Mål och medel skall harmoniera. De beslut som nämnden fattar och rör nämndens ekonomi kommande år bör fattas i samband med budgeten för att se en tydlig helhet av budgeten.

Beredskap för kostnadsavvikelser mot budget och oförutsedda utgifter ansvarar nämnden för genom omprioriteringar och omfördelningar inom tilldelad budget. Om inte särskilt angivits har nämnden möjlighet att omdisponera medel utifrån kommunfullmäktiges prioriterade mål.

Om den beslutade ramen visar sig otillräcklig ska nämnden i första hand vidta åtgärder för att omdisponera tillgängliga resurser inom nämndens samlade budgetram och i andra hand hos kommunfullmäktige aktualisera behov av att ändra mål och inriktning för verksamheten.

Nämnden är skyldig att anpassa, förändra och effektivisera verksamheten inom nämnden vid befarat underskott för att rymma verksamheten inom tilldelad budgetram. Det är nämnden som är ansvarig och fattar de nödvändiga besluten i enlighet med fastställda reglementen.

2. Resursfördelning

En resursfördelningsmodell, som bygger på standardkostnader och volym beräknad enligt framtagna befolkningsprognos, har framtagits inför budget 2016. Detta utgjorde den första etappen på en utveckling av resursfördelningsmodellen. Ytterligare fördelning sker nu via referenskostnader, genomsnittskostnader för kommungrupp (pendlingskommun nära mindre tätort) och volym beräknad enligt årligen uppdaterade befolkningsprognoser.

3. Balansräkningsenheter

Skattefinansierad verksamhet och taxefinansierad verksamhet skall hållas åtskilda. VA-verk och Renhållningsverk redovisas därför var och en för sig som balansräkningsenheter.

Fordringar och skulder mellan skattekollektivet och affärsdrivande verksamhet beträffande investeringar regleras med interna lånereverser. Räntesats för lånereverserna fastställs en gång per år i samband med att kommunfullmäktige fastställer nästkommande års budget.

Kostnadstäckningsgraden för de affärsdrivande verksamheterna skall utgöra 100 procent.

4. Nämnderna utgör resultatenheter

Varje nämnd får en budgetram för hela sitt verksamhetsområde. Budgetramen är lika med nämndens nettokostnader. Nämnden kan i sin tur uppdelas i olika resultatenheter eller resultatområden.

Kostnader för centrala overheadkostnader ingår inte i nämndernas budgetram.

5. Uppföljning

Kommunstyrelsen har uppsiktsplikt över att de av fullmäktige fastställda målen för verksamheten och ekonomin efterlevs. Varje nämnd skall genomföra resultat- och måluppföljning.

Redovisning till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige sker i samband med delårsbokslut augusti och årsredovisning.

Redovisning av ekonomisk uppföljning till kommunstyrelsen sker efter februari, april och oktober.

6. Över- och underskottshantering

6a. Överskott och underskott

Nämndnivå - Efter verksamhetsårets slut skall nämnden genomföra en uppföljning av verksamhetens utförande samt presentera en mål- och resultatanalys. Efter denna redovisning kommer kommunstyrelsen att fatta beslut om fördelning av över- och underskott.

Resultatenhetsnivå - Respektive nämnd beslutar om resultatets fördelning för sina resultatenheter.

Nämnden har att beakta det totala resultatet för nämnden vid resultatets fördelning.

6b. Principer för användning av överskott

Ett ackumulerat överskott disponeras av nämnden och får användas för utgifter av ej återkommande karaktär. Överskottet får ej användas som ett sätt att finansiera årligen återkommande utgifter.

För ett årligt uttag överstigande 500 000 kronor krävs alltid kommunstyrelsens medgivande bland annat på grund av likviditets- och resultatpåverkade skäl.

Nämnden skall före beslut om uttag från ackumulerat överskott beakta årets resultat.

7. Omdisponeringar och tilläggsanslag

7a. Omdisponeringar av medel under löpande år

Omdisponering av medel under löpande år inom budgetramen beslutas av respektive nämnd.

Omdisponering mellan nämnders budgetramar ska ske med stor försiktighet. Om medel ska flyttas mellan nämnder under löpande år sker detta med en bokning av kostnader och intäkter i redovisningen.

7b. Tilläggsanslag

En av hörnstenarna i kommunens budgetmodell är att någon kompositionsekonomi ej skall råda. Budgetramen kan ses som ett kontrakt för att få viss verksamhet utförd. Härav kommer att tilläggs-

sanslag under löpande år ej beviljas till någon verksamhet.

8. Intern kontroll

Intern kontroll är en process som utförs av styrelse, nämnd, förvaltningsledning och medarbetare där syftet är att säkerställa att verksamheten:

- bedrivs i enlighet med fullmäktiges mål, riktlinjer och uppdrag,
- bedrivs enligt gällande lagar och föreskrifter,
- använder resurser på ett effektivt sätt och
- har en tillförlitlig finansiell redovisning och rättvisande rapportering.

I fullmäktiges reglemente för intern kontroll §1 beskrivs en ansvarskedja där kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att det finns en god intern kontroll i kommunens verksamheter. Detta innebär bland annat att kommunstyrelsen ansvarar för att det upprättas en organisation kring intern kontroll.

Nämnderna ansvarar därefter för den interna kontrollen inom sina respektive verksamhetsområden. Respektive nämnd ska se till att det finns en organisation för den interna kontrollen, att regler och anvisningar antas samt att det årligen upprättas en internkontrollplan.

9. Investeringar

9a. Definition

En investering är en anläggningstillgång som är avsedd för stadigvarande bruk eller innehav i verksamheten. För att precisera detta ytterligare gäller att en utgift redovisas som en investering om:

- Den ekonomiska livslängden beräknas till minst tre år
- Är avsedd för stadigvarande bruk
- Att beloppet är av väsentlig storlek

Samtliga kriterier skall vara uppfyllda. Med väsentligt belopp menas ett halvt prisbasbelopp. Korttidsinventarier och inventarier till "ringa värde" (anskaffningskostnad under ett halvt prisbasbelopp) kostnadsföres direkt.

Ändring av redovisningsprinciper har skett för gränsdragningen mellan vad som skall betraktas som investering respektive driftkostnad när det gäller att bibehålla eller alternativt förlänga/förbättra funktion och livslängd av en anläggningstillgång. Tidigare utgångspunkt har varit att allt som bibehåller standarden på anläggningen skall betraktas som driftkostnad. Förbättringsåtgärder skall definieras som investering. Denna gränsdragning har nu omtolkats så att båda dessa åtgärder förlänger anläggningens livslängd och skall därför klassificeras som investering. Detta innebär att driftkostnadsmedel för planerade underhållsåtgärder på fastigheter, gator, trafikbelysning med mera kommer att klassificeras som investering.

Regelbundet återkommande och beloppsmässigt jämförliga inventarieanskaffningar skall ej upptagas

i investeringsbudgeten. Undantag kan göras för objektsvisa nyanskaffningar och större sporadiska ersättningsanskaffningar.

9b. Investeringsprocessen

Kommunfullmäktige beslutar i samband med Strategisk plan och budget gällande regler för ett investeringsprojekts genomförande från förstudie, projektering, genomförande och upphandling till uppföljning och slutredovisning.

Investeringsäskanden skall beskriva investeringens syfte, investeringsbehov och driftkostnadskonsekvenser. I samband med att nämnden beslutar om verksamhetsplan för år X1 i november år X0 ska en investeringsplan för år X2 till X11 tas fram och beslutas i nämnden. Denna ska skickas till kommunstyrelsen som ett underlag till kommande budgetberedning. Dessutom skall det beskrivas vilka energi- och miljökonsekvenser/effekter investeringen ger.

Innan ett beslut tas om en investering skall det avgöras hur investeringens kostnader i form av kapitalkostnad samt övriga kostnader skall påverka nämndens kommande budgetramar. Detta ska göras på framtagna kalkylmall.

Medel för investeringar anslås per investeringsobjekt.

Omdisponering av investeringsmedel till väsentlig karaktär beslutas av kommunfullmäktige. Med väsentlig karaktär menas objekt vars utgift överstiger 10 000 000 kr eller är av principiell betydelse. Omdisponering av investeringsmedel som uppgår till 100 000 kr får beslutas av samhällsbyggnadsnämnden. Övrig omdisponering av investeringsmedel beslutas av kommunstyrelsen.

Ombudgetering av investeringsanslag mellan budgetår beslutas av kommunstyrelsen.

9c. Metod kapitalkostnad

För beräkning av kapitalkostnader för skattefinansierad verksamhet används så kallad nominell metod. Avskrivningar görs planenligt under anläggningens eller inventariernas nyttjandetid och startar när dessa tas i bruk.

Kapitalkostnader ingår i nämndernas ramar och påverkar kommunens resultat.

10. Beslutsprocessen av ett investeringsprojekt från plan till genomförande

Investeringsprocessen avser investeringsprojekt större än 500 000 kr. Projekt av löpande karaktär omfattas inte av denna investeringsprocessen. Projekt som är löpande är definierade i investeringsbudgeten i strategisk plan och budget. Kostnader för förstudier ansvar respektive nämnd för. Kostnader för projektering ska inrymmas inom den totala investeringsbudgeten för projektet. Benämningen projektera kan innebära både projektera byggprojekt (då samhällsbyggnadsnämnden skall vara inkopplad) eller projektera förfrågningsunderlag inför en upphandling.

Förstudie

1. Ett behov av investering uppstår hos en nämnd.

2. Beställarnämnden genomför förstudien. I förstudien ska en totalkostnads kalkyl som visar på förändringen av framtida driftkostnader bifogas.

3. Beställarnämnden redovisar resultatet av förstudien till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen fattar beslut att:

- Ärendet behandlas av kommunfullmäktige i samband med att strategisk plan och budget fastställs.
- Föreslå kommunfullmäktige att godkänna förstudien och ge uppdrag att projektera samt reservera medel i investeringsbudgeten.
- Återremittera ärendet till beställarnämnden.
- Avbryta projektet.

4. Kommunfullmäktige fattar beslut att:

- Godkänna förstudien och ge uppdrag att projektera samt reservera medel i investeringsbudget.
- Återremittera ärendet till beställarnämnden.
- Avbryta projektet.

Projektering och upphandling

5. Projektdirektivet upprättas.

6. Beställarnämnden/samhällsbyggnadsnämnden (SBN) genomför projekteringen och uppdaterar totalkostnads kalkylen. Anbud kan inhämtas under projekteringen. Om anbuden/bedömd investeringsutgift är högre än reserverade medel i investeringsbudgeten ska beställarnämnden/SBN i första hand anpassa investeringen utifrån avsatta medel i investeringsbudgeten.

7. Beställarnämnden/SBN godkänner projekteringen och fattar beslut att:

- Godkänna projektering samt skicka ärendet vidare till kommunstyrelsen för handläggning.

8. Beställarnämnden/SBN redogör resultatet av projekteringen för kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen fattar beslut att:

- Föreslå kommunfullmäktige att godkänna projekteringen samt vid behov revidera reserverade medel i investeringsbudgeten.
- Återremittera ärendet till beställarnämnden.
- Avbryta projektet.

9. Kommunfullmäktige fattar beslut att:

- Godkänna projektering samt eventuellt revidera investeringsmedel.
- Återremittera ärendet till beställarnämnden.
- Avbryta projektet.

Genomförande

10. Beställarnämnden/SBN får i uppdrag att teckna tilldelningsbeslut och skriva kontrakt.
11. Projektet genomförs.
12. Projektdirektivet uppdateras vid behov.
13. Om investeringsutgiften avviker från beslutad investeringsbudget ska ett nytt ärende väckas av beställarnämnden/SBN för vidare beslut i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Uppföljningen

14. Uppföljning sker i samband med delårsrapportering och årsredovisning.
15. Slutredovisning ska genomföras i samband med årsredovisning.

Budget för balansräkningsenheter

Resultaträkning (tusen kronor)

Resultaträkning	Skattefinansierad 2021	VA-verk	Renhållnings-verksamhet	Totalt kommunen
Verksamhetens intäkter		22 900	12 600	
Verksamhetens kostnader	- 755 700	- 16 621	- 11 125	- 783 446
Av- och nedskrivningar	- 39 683	- 4 459	- 1 221	- 45 363
Verksamhetens nettokostnader	- 795 384	1 820	254	- 793 309
Skatteintäkter	578 371			578 371
Generella statsbidrag, utjämning och fastighetsavgift	239 513			239 513
Verksamhetens resultat	22 500	1 820	254	24 575
Finansiella intäkter	-			-
Finansiella kostnader	- 5 500	- 1 820	- 255	- 7 575
Resultat efter finansiella poster extraordinära poster	17 000	0	- 0	17 000
Extraordinära intäkter				-
Extraordinära kostnader				-
Årets resultat	17 000	0	- 0	17 000

Kassaflödesanalys (tusen kronor)

Resultaträkning	Skattefinansierad 2021	VA-verk	Renhållnings-verksamhet	Totalt kommunen
Den löpande verksamheten				
Årets resultat	17 000			17 000
Justering för ianspråktaga avsättningar	-			-
Justering för av- och nedskrivningar	39 683	4 459	1 221	45 363
Justering för övriga ej likviditetspåverkande poster	400			400
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	57 083	4 459	1 221	62 763
Ökning / minskning kortfristiga fordringar				
Ökning / minskning förråd och varulager	-			-
Ökning / minskning kortfristiga skulder				
Kassaflöde från den löpande verksamheten	57 083	4 459	1 221	62 763
Investeringsverksamheten				
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	- 59 100	- 7 000	- 4 568	- 70 668
Investeringsbidrag till materiella anläggningstillgångar	1 000			1 000
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	-			-
Investeringar i finansiella anläggningstillgångar	-			-
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar	-			-
Kassaflöde från investeringsverksamheten	- 58 100	- 7 000	- 4 568	- 69 668
Finansieringsverksamheten				
Nyupptagna lån	20 000	7 000	4 568	31 568
Amortering av skuld	- 11 550	- 3 010	- 358	- 14 919
Ökning av långfristiga fordringar	- 11 568			- 11 568
Minskning av långfristiga fordringar	3 368			3 368
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	250	3 990	4 210	8 450
Årets kassaflöde	- 767	1 449	862	1 545

